I

(Teave)

KOMISJON

ÜHENDUSE SUUNISED RIIGIABI KOHTA PÕLLUMAJANDUS- JA METSANDUSSEKTORIS AASTATEKS 2007–2013

(2006/C 319/01)

I. SISSEJUHATUS

1) Asutamislepingu artiklis 33 on määratletud ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid. Ühise põllumajanduspoliitika ja selle rakendamise erimeetodite väljatöötamisel tuleb arvestada põllumajandusliku tegevuse eripära, mis tuleneb põllumajanduse erilisest struktuurist ning põllumajanduspiirkondade struktuurilistest ja looduslikest erinevustest, vajadust viia asjakohaseid kohandamisi ellu järk-järgult ning asjaolu, et põllumajandus kujutab endast kogu rahvamajandusega tihedalt seotud sektorit. Riigiabi kasutamine on õigustatud ainult juhul, kui selle poliitika eesmärke võetakse arvesse.

2) Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1782/2003 (millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks) ([1]) on muudetud oluliselt põllumajandustootjatele ühenduse toetuse andmise korda. Nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruses (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) ([2]) on sätestatud maaelu arengu raampoliitika aastateks 2007–2013, muutes maaelu arengu ühise põllumajanduspoliitika teiseks sambaks. Määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklid 88 ja 89 hõlmavad konkreetseid sätteid riigiabi andmise kohta. Artikliga 5 on ette nähtud, et maaelu arengu meetmetele antav toetus peab olema kooskõlas asutamislepingu ja selle kohaselt vastuvõetud õigusaktidega.

([1]) ELT L 270, 21.10.2003, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1405/2006 (ELT L 265, 26.9.2006, lk 1).

([2]) ELT L 277, 21.10.2005, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1463/2006 (ELT L 277, 9.10.2006, lk 1).

3) Kuna toetuse majanduslik mõju ei sõltu sellest, kas seda finantseerib osaliselt ühendus või liikmesriik üksi, peab komisjon tähtsaks, et oleks olemas põhimõtteline järjepidevus ja ühtsus komisjoni riigiabi järelevalve poliitika ning ühenduse ühise põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikaga määratud toetuse vahel.

4) 30. mai 2005. aasta kirjas kutsuti liikmesriike üles esitama ettepanekuid riigiabi eeskirjade lihtsustamiseks põllumajandussektoris. Käesolevate suuniste väljatöötamisel konsulteeriti põllumajanduse konkurentsitingimuste töörühmaga nende 22. ja 23. juuni 2006. aasta ning 25. oktoobri 2006. aasta koosolekutel.

II. KOHALDAMISALA JA MÕISTED

5) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kogu riigiabi suhtes, mida antakse asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega seotud tegevustele. Neid kohaldatakse mis tahes kujul antavate abimeetmete suhtes, sealhulgas maksutaolistest lõivudest finantseeritavad abimeetmed, mis on määratletud riigiabina asutamislepingu artikli 87 lõikes 1. Käesolevaid suuniseid ei kohaldata kalandus- ja vesiviljelussektoris antava riigiabi suhtes. ([3]) VII peatükk hõlmab eeskirju abi andmiseks metsandussektoris, sealhulgas toetused põllumajandusmaa metsastamiseks.

([3]) Kalandus- ja vesiviljelussektorile antavat riigiabi kontrollitakse kalandus- ja vesiviljelussektori riigiabi järelevalve suuniste raames (EÜT C 229, 14.9.2004, lk 5) ning vastavalt nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määrusele nr 2369/2002, millega muudetakse kalandussektorile ühenduse struktuuriabi andmise üksikasjalikke eeskirju ja korda kehtestavat määrust (EÜ) nr 2792/1999 (EÜT L 358, 31.12.2002, lk 49).

6) Käesolevates suunistes tähendab "põllumajandustoode" asutamislepingu I lisas loetletud tooteid, CN-koodide 4502, 4503 ja 4504 alla kuuluvaid tooteid (korkmaterjalist tooted), ning piima ja piimatooteid jäljendavaid või asendavaid tooteid, ([4]) välja arvatud nõukogu 17. detsembri 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 104/2000 (kalandus- ja akvakultuuritooteturu ühise korralduse kohta) ([5]) hõlmatud tooted.

7) Käesolevates suunistes tähendab põllumajandustoote töötlemine sellist töötlemist, kus töötlemise saadus on samuti põllumajandustoode, välja arvatud põllumajandusettevõttes toimuv tegevus, mida on vaja loomsete või taimsete toodete ettevalmistamiseks esmamüügiks. Seega ei kuulu asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate põllumajandustoodete töötlemine, mille tulemusena saadakse toode, millele ei ole I lisas osutatud, käesolevate suuniste kohaldamisalasse.

8) Käesolevates suunistes tähendab põllumajandustoote turustamine selle toote omamist või väljapanekut eesmärgiga müüa, müügiks pakkumist, tarnimist või igasugust muud turule viimise vorme, välja arvatud esmatootja poolt esmamüük edasimüüjatele või töötlejatele ning igasugune tegevus toote selliseks esmamüügiks ettevalmistamisel; esmatootja poolt lõpptarbijale müümist käsitatakse turustamisena, kui seda tehakse selliseks müügiks ettenähtud ruumides. Abi põllumajandustoodete reklaamiks kuulub käesolevate suuniste kohaldamisalasse, kuid I lisaga hõlmamata tooted kuuluvad riigiabi käsitlevate horisontaaleeskirjade kohaldamisalasse. ([6])

9) Käesolevates suunistes tähendavad "väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd)" määruse (EÜ) nr 70/2001 (mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes) ([7]) I lisas määratletud väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid.

III. ÜLDPÕHIMÕTTED

10) Euroopa ühenduste asutamislepingu artiklis 36 on sätestatud, et asutamislepingu konkurentsieeskirju tuleb kohaldada põllumajandustoodete tootmise ja nendega kauplemise suhtes ainult nõukogu poolt määratud ulatuses. Erinevalt muudest sektoritest, ei tulene seega komisjoni volitus kontrolli ja järelevalve läbiviimiseks põllumajandussektoris mitte otseselt asutamislepingust, vaid õigusaktidest, mis nõukogu on asutamislepingu artikli 37 raames vastu võtnud ning mille kohta kehtivad nõukogu poolt kehtestatud piirangud. Tegelikult on kõigi ühist turukorraldust käsitlevate määrustega siiski ette nähtud asutamislepingu artiklites 87–89 sätestatud riigiabi eeskirjade kohaldamine asjaomaste toodete suhtes. Lisaks on määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 88 selgesõnaliselt sätestatud, et asutamislepingu artikleid 87–89 tuleb kohaldada liikmesriikide poolt antava maaelu arengu toetuse suhtes. Sellest järeldub, et vastavalt konkreetsetele piirangutele või eranditele, mis on kehtestatud asjaomaste määrustega, on asutamislepingu sätted täielikult kohaldatavad põllumajandussektoris antava riigiabi suhtes, välja arvatud selliste toetuste puhul, mis on ette nähtud konkreetsete toodete jaoks, mis ei kuulu ühise turukorralduse valdkonda (vt punkt 21).

11) Kuigi artiklid 87–89 on ühise turukorralduse alla kuuluvates sektorites täielikult kohaldatavad, jääb nende kohaldamine siiski teisejärguliseks nende sätete suhtes, mis on kehtestatud asjaomaste määrustega. Teisisõnu on artiklite 87–89 sätted liikmesriikidele sekundaarsed nende määruste suhtes, millega sätestatakse vastava sektori turukorraldus. ([8]) Sellest järeldub, et komisjon ei saa mingil juhul heaks kiita sellise abi andmist, mis ei ole kooskõlas ühist turukorraldust reguleerivate sätetega või mis häiriks ühise turukorralduse nõuetekohast toimimist.

12) Komisjon ei luba abi anda ekspordiga seotud tegevustele, nimelt sellist abi, mis on vahetult seotud eksporditavate kogustega ega abi, mille andmise tingimus on kodumaiste kaupade eelistamine imporditud kaupadele; samuti ei luba komisjon anda abi jaotusvõrgu loomiseks ja toimimiseks ega muudele jooksvatele kuludele, mis on seotud ekspordiga teistesse liikmesriikidesse. Ekspordiabi ei ole üldjuhul abi, millega kaetakse messidel osalemise kulud või uue toote või olemasoleva toote uuele turule viimiseks vajalike uuringute või nõustamisteenuste kulud.

13) Pidades silmas kolmandatele riikidele toiduabi andmise suhtes kohaldatavaid erieeskirju, ei luba komisjon üldjuhul

([4]) Käesolevates sätetes tähendavad piima ja/või piimatooteid jäljendavad või asendavad tooted selliseid tooteid, mis on sarnased piima ja/või piimatoodetele, kuid mille koostis erineb viimastest selle poolest, et nendes sisalduvad rasvad ja/või valgud ei pärine kas osaliselt või täielikult piimast. ("Tooted, mis ei ole piimatooted", millele on osutatud nõukogu määruse (EMÜ) nr 1898/87 (piima ja piimatoodete turustamisel kasutatavate nimetuste kaitse kohta) artikli 3 lõikes 2 (EÜT L 182, 3.7.1987, lk 36.))

([5]) EÜT L 17, 21.1.2000, lk 22. Määrust on muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

([6]) Regionaalabi suunised aastateks 2007–2013 (ELT C 54, 4.3.2006, lk 13), komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 70/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes (EÜT L 10, 13.1.2001, lk 33), komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 69/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (EÜT L 10, 13.1.2001, lk 30).

([7]) EÜT L 10, 13.1.2001, lk 33. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1854/2006 (ELT L 358, 16.12.2006, lk 3).

([8]) Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas 177/78 sigade ja peekoni komisjon vs McCarren, EKL 1979, lk 2161.

riigiabi andmist ühenduse piires põllumajandustoodete ostmiseks, et anda toiduabi kolmandatele riikidele.

14) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse vastavalt asutamislepingutes või ühenduse õigusaktides sätestatud mis tahes konkreetsete erandite suhtes.

15) Selleks et abimeede vastaks ühisturu nõuetele, peab ta hõlmama mõnda stimuleerivat elementi või nõudma abisaajalt mingisugust vastutasu. Juhul kui ühenduse õigusaktides või käesolevates suunistes ei ole selgesõnaliselt teisiti sätestatud, käsitatakse ühisturuga kokkusobimatu tegevusabina ühepoolseid riigiabi meetmeid, mis on ette nähtud tootjate finantsseisundi parandamiseks, kuid mis ei aita mingil viisil kaasa sektori arengule, ning eelkõige sellist abi, mida antakse toote hinna, koguse, toodanguühiku või tootmisvahendite ühiku alusel. Lisaks on tõenäoline, et sellised toetused segavad oma olemuse tõttu ühise turukorralduse mehhanisme.

16) Samal põhjusel ei saa abi, mida antakse tagasiulatavalt tegevustele, mis on abisaaja poolt juba teostatud, sisaldada piisavas koguses stimuleerivat elementi ning seda tuleb pidada tegevusabiks, mis on ette nähtud lihtsalt abisaaja finantskohustuse leevendamiseks. Selleks et suurendada abi stimuleerivat elementi ning hõlbustada loa taotlemist, on liikmesriikide sätestatud abikõlblikkuse eeskirjadega ette nähtud järgmised sammud, mis eelnevad abi andmisele.

Abikava alusel antavat abi lubatakse ainult seoses selliste tegevustega või teenustega, mis on tehtud või saadud pärast seda, kui abikava on koostatud ja komisjoni on tunnistanud selle asutamislepinguga kokkusobivaks.

Kui abikavaga on ette nähtude automaatne õigus saada abi, ilma et selleks oleks vaja muid haldustoiminguid, võib abi anda ainult selliste toimingute või teenuste eest, mis on tehtud või saadud pärast seda, kui abikava on koostatud ja komisjon on tunnistanud selle asutamislepinguga kokkusobivaks.

Kui abikavaga on ette nähtud, et asjaomasele pädevale asutusele tuleb esitada taotlus, võib abi anda ainult toimingute või teenuste eest, mis on tehtud või saadud pärast seda, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) abikava on koostatud ja komisjon on tunnistatud selle asutamislepinguga kokkusobivaks;

b) taotlus abi saamiseks on esitatud nõuetekohaselt asjaomasele pädevale asutusele;

c) asjaomane pädev asutus on taotluse vastu võtnud nii, et see kohustab seda asutust abi andma, märkides selgelt antava abi summa ning selle arvutamise viisi; asjaomane asutus võib taotluse sel viisil vastu võtta ainult siis, kui abi andmiseks on olemas eelarve või kui abikava ei ole ammendatud.

Üksiktoetusi antakse ainult tegevuse jaoks, mis teostatakse või teenuste jaoks, mis saadakse pärast seda, kui on täidetud punktides b ja c nimetatud tingimused.

Neid nõudeid ei kohaldata abikavade puhul, mis on oma olemuselt tasandustoetused.

17) Kuna põllumajanduslikud ning mittepõllumajanduslikud töötlemis- ja turustusettevõtted on sarnased, nt toidutöötlemissektoris, siis tuleb põllumajanduslike töötlemis- ja turustusettevõtete suhtes kohaldatavaid riigiabi eeskirju ühtlustada nendega, mis kehtivad mittepõllumajanduslike töötlemis- ja turustusettevõtete suhtes. Seda poliitikat tuleks kohaldada mis tahes eesmärgil antava riigiabi suhtes, nt toetus investeerimiskulude katteks, keskkonnakaitseks või tehniliseks abiks. Selles kontekstis on komisjon juba kaasanud põllumajanduslikud töötlemis- ja turustusettevõtted

a) määruse eelnõusse vähese tähtsusega abi kohta, millega asendatakse komisjoni määrus (EÜ) nr 69/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes ([9]),

b) komisjoni määrusesse (EÜ) nr 70/2001, muudetud määrusega (EÜ) nr 1857/2006,

c) komisjoni 24. oktoobri 2006. aasta määrusesse (EÜ) nr 1628/2006, mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist investeeringuteks ette nähtud regionaalabi suhtes ([10]).

18) Mittepõllumajanduslikke ettevõtteid käsitlevate eeskirjadega ühtlustamise tulemusena ei pruugi suured ettevõtted teatavat tüüpi toetuse puhul enam abikõlblikud olla, eriti juhul, kui on tegemist sellise tehnilise abiga nagu nõustamine. Selles suhtes muutub suurtele ettevõtetele antav abi tulevikus vähese tähtsusega abiks.

19) Kui käesolevates suunistes ei ole põllumajandussektorit kas esmatootmisele (põllumajandustootjad) või töötlemisele ja turustamisele selgesõnaliselt vastandatud, tunnistatakse põllumajanduslikuks töötlemiseks ja turustamiseks ettenähtud abi kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõigetega 2 ja 3 üksnes siis, kui selline abi on tunnistatud kokkusobivaks ka juhul, kui see on antud mittepõllumajanduslikule ettevõttele väljaspool konkreetseid tegevusvaldkondi, nagu transport ja kalandus.

([9]) EÜT L 10, 13.1.2001, lk 30.
([10]) ELT L 302, 1.11.2006, lk 29.

20) Kuna põllumajandusliku esmatootmise puhul tuleb määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 36 tähenduses vähemsoodsate piirkondade jaoks ettenähtud abi hindamisel arvestada sellise toomise tugevat eripära, siis komisjoni suuniseid regionaalabi kohta ajavahemikuks 2007–2013 ([11]) esmatootmise suhtes ei kohaldata. Neid kohaldatakse siiski põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise suhtes kõnealustes suunistes sätestatud ulatuses.

21) Nagu eespool märgitud, ei kuulu teatavad asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvad põllumajandustooted veel ühise turukorralduse alla, eelkõige kartul, välja arvatud tärklisekartul, hobuseliha, kohv, alkoholist saadud äädikas ja kork. Kuna ühine turukorraldus puudub, tuleb kohaldada nõukogu 24. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1184/2006 (millega kohaldatakse teatavaid konkurentsieeskirju põllumajandustoodete ja saaduste tootmise ja nendega kauplemise suhtes) ([12]) artikli 3 sätteid jätkuvalt riigiabi suhtes, mis on ette nähtud just nende toodete jaoks. Kõnealuse määruse artiklis 3 on sätestatud, et nende toetuste suhtes kohaldatakse ainult artikli 88 lõike 1 sätteid ning artikli 88 lõike 3 esimest lauset. Seepärast peavad liikmesriigid komisjoni aegsasti teavitama, et viimane saaks esitada abi andmise või muutmise kavade kohta omapoolsed märkused. Komisjon ei saa oma lõpliku eitava otsusega sellise abi andmise vastu olla. Sellise abi hindamisel võtab komisjon arvesse, et ühenduse tasandil puudub ühine turukorraldus ning et määrusega (EÜ) nr 1782/2003 on kehtestatud põhimõte, et ühenduse toetust tuleb üldjuhul anda sidumata toetuse vormis, mis ei ole seotud konkreetse toote või käimasoleva tootmisega. Lisaks vajab märkimist asjaolu, et teatavad turukorraldused ei näe ette mingisugust ühendusesisest abi. Kui riiklikud abikavad järgivad kõnealust põhimõtet, ei koosta komisjon märkusi isegi siis, kui asjakohased meetmed koosnevad tegevusabist, mis on tavaliselt keelatud. Märkuste koostamisel arvestab komisjon ka ohuga, et toetus määratakse ühise turukorraldusega hõlmamata tootele, soodustades seeläbi sellise toote tootmist, mis on hõlmatud ühise turukorraldusega. See kehtib eelkõige kartulisektori puhul. Kui liikmesriik ei järgi selliseid märkusi ja soovitusi, on komisjonil õigus rakendada asutamislepingu artiklit 226.

22) Asutamislepingu artiklis 6 on sätestatud, et "artiklis 3 osutatud ühenduse poliitika ja tegevuse määratlemisse ja rakendamisse peab integreerima keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist." Artiklis 3 osutatud tegevused hõlmavad nii põllumajanduskui ka konkurentsipoliitikat. Seepärast tuleb tulevikus riigiabi teatistes pöörata erilist tähelepanu keskkonnaküsimustele, isegi kui abikavad ei ole keskkonnaküsimustega konkreetselt seotud. Näiteks investeeringutoetuse abikava puhul, mis on ette nähtud tootmise suurendamiseks ning millega kaasneb piiratud ressursside kasutamise kasv või suurenev reostus, on vaja näidata, et abikava ei riku ühenduse keskkonnakaitseseadusi ega põhjusta mingil moel keskkonnakahjustusi. Kõik riigiabi teatised peaksid tulevikus hõlmama hinnangut selle kohta, milline on toetatava tegevuse eeldatav mõju keskkonnale. Paljudel juhtudel piisab kinnitusest, et eeldatav mõju keskkonnale puudub. Komisjonil on õigus nõuda lisateavet ning määrata kohustusi ja tingimusi, mis on vajalikud piisava keskkonnakaitse tagamiseks.

23) Abimeetmeid, mida käesolevad suunised ei hõlma, hindab komisjon iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse kõnealuseid põhimõtteid, mis on sätestatud asutamislepingu artiklites 87–89 ning ühenduse ühises põllumajanduspoliitikas ja ühises maaelu arengu poliitikas. Liikmesriik, kes teeb ettepaneku toetuse määramiseks põllumajandussektoris, mida kõnealused suunised ei hõlma, peab andma majandusliku hinnangu kõnealuse meetme soodsast mõjust põllumajandussektori arengule ja konkurentsimoonutuste ohtudest, mis selle meetmega kaasnevad. Komisjon kiidab sellised meetmed heaks ainult juhul, kui positiivne panus sektori arengusse kaalub selgelt üles konkurentsimoonutuste ohud.

24) Kui ei ole teisiti märgitud, on käesolevates suunistes kõik toetusmäärad väljendatud toetuse kogusumma protsendina abikõlblike kulude summast (kogutoetuse ekvivalendid).

IV. MAAELU ARENGU MEETMED

25) Määruses (EÜ) nr 1698/2005 on sätestatud maaelu arengu abimeetmed. Suuniste käesolevas peatükis on sätestatud riigiabi eeskirjad nende meetmete ning lisaks muude maaelu arenguga tihedalt seotud meetmete jaoks.

26) Selleks et tagada ühtsus maaelu arengu meetmete, mida kavatsetakse kaasrahastada liikmesriikide koostatud maaelu arengu programmide raames, ja riigiabiga rahastavate maaelu arengu meetmete vahel, peavad iga teatisega, milles käsitletakse investeeringutoetusi (peatükid IV.A. ja IV.B.), abi keskkonnakaitseks ja loomade heaoluks (peatükk IV.C.), toetust teatavate piirkondade ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks (peatükk IV.D.), toetust nõuete täitmiseks (peatükk IV.E.) ja noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetus (peatükk IV.F.), olema kaasas dokumendid, milles on näidatud, kas riigiabi sobib kokku asjaomaste maaelu arengu programmidega. Riigiabi, mis ei ole kooskõlas maaelu arengu asjaomase programmiga ja eelkõige riigiabi,

([11]) ELT C 54, 4.3.2006, lk 13.
([12]) ELT L 214, 4.8.2006, lk 7.

mis suurendab tootmismahtu, mille jaoks puuduvad tavalised turuväljundid, ei ole lubatud.

IV.A. **Investeeringutoetused põllumajandusettevõtetele**

27) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse investeeringute suhtes, mis on seotud asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate toodete esmatootmisega. Seda ei kohaldata investeeringute suhtes, mis tehakse põllumajandusettevõttesse nende toodete töötlemiseks ja turustamiseks.

IV.A.1. **Analüüs**

28) Tulevase tegevuskava kindlaksmääramiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) füüsilise potentsiaali ümberkorraldamiseks ning uuendustegevuse soodustamiseks on määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 26 lõikega 1 ette nähtud toetus materiaalsetesse ja/või immateriaalsetesse varadesse tehtavateks investeeringuteks, mis parandavad põllumajandusettevõtte üldist tulemuslikkust;

b) vastavalt määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 26 lõikele 1, kui investeeringuid tehakse ühenduse nõuetega vastavusse viimiseks, võib toetust anda ainult nendele investeeringutele, mida tehakse uute ühenduse nõuetega vastavusse viimiseks. Sellisel juhul võib nõuetega vastavusse viimiseks võimaldada ajapikendust kuni 36 kuud alates kuupäevast, mil see nõue muutus põllumajandusettevõttele kohustuslikuks. Tegevuse alustamise toetust saavate noorte põllumajandustootjate puhul võib toetust anda investeeringutele olemasolevate ühenduse nõuetega vastavusse viimiseks, kui need on määratletud määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 22 lõike 1 punktis c osutatud äriplaanis. Ajapikendus, mille jooksul tuleb saavutada nõuetele vastavus, ei tohi ületada 36 kuud alates tegevuse alustamise kuupäevast;

c) nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 punktis 2 on keelatud riigiabi andmine põllumajandusettevõtte moderniseerimiseks, mis ületab kõnealuse määruse lisas sätestatud protsendimäärasid, mis on järgmised:

i) 60 % abikõlblike investeeringute summast, mida teevad noored põllumajandustootjad piirkondades, millele on osutatud määruse nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktides i, ii ja iii;

ii) 50 % abikõlblike investeeringute summast, mida teevad teised põllumajandustootjad piirkondades, millele on osutatud määruse 1698/2005 määruse artikli 36 punkti a alapunktides i, ii ja iii;

iii) 50 % abikõlblike investeeringute summast, mida teevad noored põllumajandustootjad muudes piirkondades;

iv) 40 % abikõlblike investeeringute summast, mida teevad teised põllumajandustootjad muudes piirkondades;

v) 75 % abikõlblike investeeringute summast äärepoolseimates piirkondades ja väiksematel Egeuse mere saartel nõukogu 19. juuli 1993. aasta määruses (EMÜ) nr 2019/93 (väiksemate Egeuse mere saarte heaks teatavate põllumajandussaaduste suhtes kohaldatavate erimeetmete kohta) ([13]) määratletud tähenduses;

vi) 75 % abikõlblike investeeringute summast 1. mail 2004 ja 1. jaanuaril 2007 ühinenud liikmesriikides nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiivi 91/676/EMÜ (veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest) ([14]) rakendamiseks maksimaalselt nelja aasta jooksul alates ühinemiskuupäevast vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikele 2 ja artikli 5 lõikele 1;

d) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikes 2 sätestatud keeldu ei kohaldata abi suhtes, mis on seotud investeeringutega, mis on tehtud peamiselt üldsuse huvides ja on seotud põllumajanduslike ja metsandustegevuste käigus kujunenud traditsiooniliste maastike säilitamisega või põllumajandusettevõtete hoonete ümberpaigutamisega, keskkonna kaitse ja parandamisega; loomakasvatusettevõtete hügieenitingimuste ja loomade heaolu ning töökohal tööohutuse parandamisega;

e) kui vajadus ümberpaigutamiseks on põhjustatud sundvõõrandamisest, mis vastavalt liikmesriigi asjaomastele õigusaktidele annab õiguse hüvitiseks, siis sellise hüvitise maksmist ei käsitata tavaliselt riigiabina asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 määratletud tähenduses;

f) liikmesriigid, kes viivitavad kohustuslike ühenduse nõuete rakendamisega kauem kui ühenduse õigusaktides ette on nähtud, võivad viivituste tõttu anda põllumajandustootjatele eelisseisundi nende liikmesriikide põllumajandustootjate ees, kes järgivad uusi nõudeid vastavalt ühenduse õigusaktides ettenähtud rakendamiskuupäevadele. Konkurentsimoonutuste ohtu ei tohiks suurendada suurte riigiabi summade andmisega põllumajandustootjatele, kes kannavad uute nõuetega vastavusse viimise kulusid hiljem kui ühenduse õigusaktides on ette nähtud. Toetusmäärade kehtestamisel uute nõuetega vastavusse viimisega seotud investeeringutele tuleb arvestada asjaolu, et nende nõuetega kaasnevad põllumajandustootjale tihti ainult kulutused ilma tulupotentsiaali suurendamata. Seepärast peaks uute nõuetega vastavusse viimisega seotud investeeringute puhul olema abi ülemmäär reserveeritud nendele investeeringutele, mis on tehtud ühenduse õigusaktides ettenähtud aja jooksul. Hiljem tehtud investeeringud peaksid saama abi ainult madalamast abimäärast. Selline abimäär kajastab viivituse pikkust ja teatud aja möödudes peaks see muutuma nulliks;

([13]) EÜT L 184, 27.7.1993, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 270, 21.10.2003, lk 1).

([14]) EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1. Direktiivi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

g) seoses direktiivi 91/676/EMÜ rakendamisega, tuleks arvesse võtta 1. mail 2004 ja 1. jaanuaril 2007 ühendusega ühinenud liikmesriikide konkreetseid probleeme ja vajadusi;

h) kasutatud seadmete ostmise korral tuleks riigiabi andmisel eelistada väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid, kui selliste seadmete madalam hind võib olla esimene kasulik samm moderniseerimise suunas, eelkõige selliste põllumajandusettevõtete puhul, mis alustavad tehniliselt väga madalalt tasemelt ja millel on vähe kapitali. Suured ettevõtted peaksid saama investeeringutoetust ainult uute seadmete ostmiseks.

IV.A.2. *Tulevane tegevuskava investeeringutoetuseks põllumajandusettevõtetele*

29) Investeeringutoetus põllumajandusettevõttele tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 4 tingimustele. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 4 lõike 7 punkti c kohaldamist, võib abi anda samal määral ja samadel tingimustel kui on kehtestatud kõnealuses artikliga 4 konkreetsete põllumajandustoodete puhul ja seoses kuivendustööde või niisutusseadme ja niisutustöödega, välja arvatud juhul, kui sellise investeeringu tulemusena ei vähene varasem veekasutus 25 % võrra. Määruse nr 1857/2006 artiklil 4 lõikega 9 kindlaksmääratud abi suurimat summat ei kohaldata.

30) Toetus traditsiooniliste maastike ja ehitiste säilitamiseks tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktidega c või d kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [määrust 1/2004 asendava grupierandi määruse artikli 5] tingimustele. [Määrust 1/2004 asendava grupierandi määruse artikli 5 lõikega 2] kindlaks määratud abi ülemmäära 10 000 võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel siiski ületada.

31) Toetus põllumajandusettevõtete hoonete ümberpaigutamiseks üldsuse huvides tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [määrust 1/2004 asendava grupierandi määruse artikli 6] tingimustele.

32) Investeeringutoetus, millega kaasnevad lisakulutused, mis on seotud keskkonna kaitsmise ja parandamisega ning loomakasvatusettevõtete hügieenitingimuste või loomade heaolu parandamisega, tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [määrust 1/2004 asendava grupierandi määruse artikli 4 lõike 2 punkti e] tingimustele. Investeeringukulude puhul, mis on tehtud pärast [määrust 1/2004 asendava grupierandi määruse artikli 2 lõikes 10] kehtestatud uute nõuetega vastavusse viimise tähtaega, on abi ülemmääraks:

a) 50 % abikõlblikest investeeringutest vähemsoodsates piirkondades või määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktides i, ii ja iii osutatud piirkondades, ning 40 % abikõlblikest investeeringutest kulutuste puhul, mis on tehtud kolme aasta jooksul alates kuupäevast, millal investeeringud oleksid pidanud vastavalt ühenduse õigusaktides ettenähtud tähtaegadele tehtud olema;

b) punktis a osutatud 50 % ja 40 % abi ülemmäära vähendatakse vastavalt 25 %-le ja 20 %-le kulutuste puhul, mis on tehtud 4 aastat pärast seda, kui investeeringud oleksid pidanud vastavalt ühenduse õigusaktides ettenähtud tähtaegadele tehtud olema; viiendal aastal on abi ülemmääraks vastavalt 12,5 % ja 10 %. Abi ei anta kulude katteks, mis on tehtud pärast viie aasta möödumist.

33) Abi 75 % ulatuses investeeringute lisakuludeks, mis on tehtud 1. mail 2004 ja 1. jaanuaril 2007 ühinenud liikmesriikides direktiivi 91/676/EMÜ rakendamiseks, tunnistatakse kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kuni vastavalt 31. detsembrini 2008 ja 31. detsembrini 2010. Seda toetusmäära võib rakendada ainult vajalike abikõlblike lisakulude suhtes ning seda ei kohaldata investeeringute puhul, millega kaasneb tootmisvõimsuse kasv. Eelkõige kontrollib komisjon esitatud abimeetmete kokkusobivust direktiivi 91/676/EMÜ kohaselt koostatud tegevuskavadega.

34) Abi 50 % ulatuses vähemsoodsates piirkondades või määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktides i, ii ja iii osutatud piirkondades ning 40 % muudes piirkondades seoses abikõlblike kuludega, mis on tehtud nõukogu direktiivi 91/676/EMÜ rakendamiseks, tunnistatakse kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kulude puhul, kui need on määrusega (EÜ) nr 1698/2005 ette nähtud. Seda toetusmäära võib rakendada ainult vajalike abikõlblike lisakulude suhtes ning seda ei kohaldata investeeringute puhul, millega kaasneb tootmisvõimsuse kasv. Eelkõige kontrollib komisjon esitatud abimeetmete kokkusobivust direktiivi 91/676/EMÜ kohaselt koostatud tegevuskavadega. Direktiivi 91/676/EMÜ rakendamiseks ettenähtud abimeetmed, mis komisjon on tunnistanud asutamislepinguga kokkusobivaks enne käesolevate suuniste jõustumist, on jõus kuni 31. detsembrini 2008 komisjoni poolt lubatud toetusmääras.

35) Abi ei lubata investeeringuteks, mis tehakse kehtivate ühenduse või riiklike nõuetega vastavusse viimiseks. Noortele põllumajandustootjatele määratud abi kehtivate ühenduse või riiklike nõuetega vastavusse viimiseks tunnistatakse siiski asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see on määratletud määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 22 lõike 1 punktis c osutatud äriplaanis. Sellise abi määr on kuni 60 % noorte põllumajandustootjate poolt tehtud abikõlblikest investeeringutest vähemsoodsates piirkondades või määruse (EÜ)

nr 1698/2005 artikli 36 punkti a alapunktides i, ii ja ii osutatud piirkondades ning kuni 50 % noorte põllumajandustootjate poolt tehtud abikõlblikest investeeringutest muudes piirkondades. Abi võib anda ainult lisakulude katteks, mis on tehtud nõuetega vastavusse viimiseks hiljemalt 36 kuu jooksul alates tegevuse alustamise kuupäevast.

36) Põllumajandusettevõtetele antava investeeringutoetuse teatistega peavad olema kaasas dokumendid, mis tõendavad toetuse sihipärast kasutamist, ja mis kajastavad struktuurilisi ja piirkondlike vajadusi ning struktuurilisi puudusi.

37) Kui ühise turukorralduse raames, sealhulgas otsetoetuskavad, mida rahastatakse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) on tootmise või ühenduse abi piirangud kehtestatud üksikute põllumajandustootjate, põllumajandusettevõtete või töötlemisettevõtete tasandil, ei anta riigiabi ühelegi investeeringule, mis suurendaks toodangut üle nende piirangute.

38) Lisaks kohaldab komisjon käesolevas jaos sätestatud eeskirju analoogselt põllumajandusliku esmatootmise investeeringute suhtes, mis ei ole tehtud põllumajandustootjate poolt, näiteks kui seadmed on ostetud tootjarühma poolt ühiseks kasutamiseks.

39) Komisjon ei tunnista kasutatud seadmete ostmiseks antavat abi kokkusobivaks asutamislepinguga, kui sellist abi on antud suurtele ettevõtetele.

IV.B. **Põllumajandustoodete töötlemise ja turusamisega seotud investeeringutoetused**

40) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeeringutoetuste suhtes.

IV.B.1. *Analüüs*

41) Tulevase tegevuskava kindlaksmääramiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) kuivõrd määrusega (EÜ) nr 1698/2005 on kehtestatud abimäärad investeeringutoetuseks, mis antakse põllumajandusliku töötlemise ja turustamisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, peaksid need toetusmäärad kehtima jääma;

b) määrusega (EÜ) nr 1698/2005 ei lubata ühenduse toetust teatavate suurte töötlemis- ja turustusettevõtete poolt tehtud investeeringutele. Kuna suured põllumajanduslikud ning mittepõllumajanduslikud töötlemis- ja turustusettevõtted on sarnased, nt toidutöötlemissektoris, näib siiski õigustatud riigiabi lubamine põllumajanduslikele töötlemis- ja turustusettevõtetele abi ülemmäära ulatuses, nagu komisjon on lubanud anda sama suurtele mittepõllumajanduslikele ettevõtetele;

c) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 28 lõikega 3 on kehtestatud konkreetsed abi ülemmäärad investeeringutoetusteks vähem kui 750 töötajaga ja/või väiksema kui 200 miljoni eurose käibega ettevõtetele, mis ei ole hõlmatud komisjoni 6. mai 2003. aasta soovituse 2003/361/EÜ mikroettevõtete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete mõiste kohta) ([15]) artikli 2 lõikega 1. Mittepõllumajanduslike tegevuste suhtes kehtivates riigiabi eeskirjades käsitatakse selliseid ettevõtteid suurte ettevõtetena. Selged suunised riigiabi eeskirjade kohaldamiseks selliste "vahepealsete" ettevõtete suhtes näivad vajalikud ebakindluse vältimiseks õige abimäära kehtestamisel. Eelkõige tuleks kehtestada, et kõiki ülejäänud soovituse 2003/361/EÜ tingimusi kohaldatakse selliste "vahepealsete" ettevõtete suhtes, eriti sõltumatuse kriteeriumi ja käibe arvutamise osas. Lisaks tuleks vähem kui 750 töötaja ja/või väiksema kui 200 miljoni eurose käibega ettevõtetele kehtestada konkreetsed abi ülemmäärad;

d) toetusi, mis on ette nähtud esmatootjate (põllumajandustootjad) tegevuste mitmekesistamise edendamiseks seoses asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate toodete töötlemise ja turustamisega, tuleks käsitleda samal viisil nagu esmatootjast sõltumatutele põllumajanduslikele töötlemis- ja turustusettevõtetele määratavaid toetusi. Näiteks tapamajadele antava investeeringutoetuse puhul tuleks kohaldada ühesuguseid eeskirju olenemata sellest, kas tapamaja on osa põllumajandusettevõttest või mitte;

e) kuigi esmatootjate (põllumajandustootjad) tegevuste mitmekesistamise edendamiseks, mis ei ole seotud asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvate toodete tootmise, töötlemise ja turustamisega (näiteks põllumajandusturism, käsitöönduse arendamine või vesiviljelus) antavad toetused võivad kuuluda määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaldamisalasse, ei kuulu nad käesolevate suuniste kohaldamisalasse. Seepärast hinnatakse selliseid toetusi jätkuvalt vastavalt tavalistele põhimõtetele, mis komisjon on kehtestanud põllumajandussektorisse mittekuuluvate toetuste hindamiseks, eelkõige milles käsitletakse vähese tähtsusega abi reeglit, eeskirju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava abi kohta, komisjoni suuniseid piirkondliku riigiabi kohta ajavahemikuks 2007–2013, mitut valdkonda hõlmavat raamprogrammi regionaalabi andmiseks ulatuslikele investeerimisprojektidele ([16]) ning asjakohastel juhtudel riigiabi kontrollimist kalandus- ja veisviljelussektoris käsitlevate suuniste suuniseid; ([17])

f) kasutatud seadmete ostmise korral tuleks riigiabi andmisel eelistada väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid, kui selliste seadmete madalam hind võib olla esimene kasulik samm moderniseerimise suunas, eelkõige selliste ettevõtete puhul, mis alustavad tehniliselt väga madalalt tasemelt ja millel on vähe kapitali.

([15]) ELT L 124, 20.5.2003, lk 36.

([16]) EÜT C 70, 19.3.2002, lk 8.

([17]) ELT C 229, 14.9.2004, lk 5.

Suured ettevõtted peaksid saama investeeringutoetust ainult uute seadmete ostmiseks.

IV.B.2. *Tulevane tegevuskava põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele antava abi kohta*

42) Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele määratud investeeringutoetus tunnistatakse kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga a või c, kui see vastab ühe alljärgneva sätte kõigile tingimustele:

a) määruse (EÜ) nr 70/2001 artikkel 4;

b) komisjoni määrus (EÜ) nr 1628/2006;

c) komisjoni regionaalabi suunised aastateks 2007–2013. Sel juhul võib nende suuniste kohaldamiseks antava abi ülemmäära tõsta järgmiselt:

i) 50 % abikõlblikest investeeringutest asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis a osutatud piirkondades ning 40 % abikõlblikest investeeringutest asjaomaste liikmesriikide jaoks aastateks 2007–2013 heaks kiidetud regionaalabi kaardil määratletud abikõlblikes piirkondades, kui abisaaja on väikese või keskmise suurusega ettevõte;

ii) 25 % abikõlblikest investeeringutest asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis a osutatud abikõlblikes piirkondades ning 20 % abikõlblikest investeeringutest asjaomaste liikmesriikide jaoks aastateks 2007–2013 heaks kiidetud regionaalabi kaardil määratletud abikõlblikes piirkondades, kui toetatavas ettevõttes on vähem kui 750 töötajat ja/või käive on väiksem kui 200 miljonit eurot, ning tingimusel, et selline ettevõte täidab kõiki muid soovituse 2003/361/EÜ tingimusi;

d) piirkondades, mida regionaalabi ei hõlma, võivad ettevõtted, mis ei ole väikesed ega keskmise suurusega, kuid neil on vähem kui 750 töötajat ja/või käive on alla 200 miljoni euro ja tingimusel, et selline abisaaja täidab kõiki muid soovituse 2003/361/EÜ tingimusi, saada abi kuni 20 % abikõlblikest investeeringutest, mis on loetletud suunistes riikliku regionaalabi kohta aastateks 2007–2013, ja mis vastavad kõnealuste suuniste asjaomastele tingimustele.

43) Kui see ei ole määratletud mujal käesolevates suunistes, näiteks keskkonnakaitsega seotud abi puhul, võib komisjon lubada ainult investeeringutoetust põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele, kus on vähemalt 750 töötajat ja mille käive on vähemalt 200 miljonit eurot, kui ettevõte vastab kõigile 2007.–2013. aasta regionaalabi suuniste tingimustele, asjaomaste liikmesriikide jaoks aastateks 2007–2013 heaks kiidetud regionaalabi kaardil määratletud maksimumsummas ja regionaalabi saamise tingimustele vastavates piirkondades. Kui investeeringutoetus ei vasta kõnealustele tingimustele, tunnistatakse see tavaliselt asutamislepinguga kokkusobimatuks. Piima ja piimatooteid jäljendavate või asendavate toodete tootmise ja turustamisega seotud abi ei lubata.

44) Komisjon tunnistab kasutatud seadmete ostmiseks antavat abi kokkusobivaks asutamislepinguga, kui sellist abi on antud ainult väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

45) Abi andmisest investeeringuteks, mille abikõlblikud kulud ületavad 25 miljonit eurot või mille tegelik abisumma ületab 12 miljonit eurot, tuleb komisjoni eraldi teavitada kooskõlas asutamislepingu artikli 88 lõikega 3.

46) Seoses põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega antava investeeringutoetuse teatistega peavad olema kaasas dokumendid, mis tõendavad toetuse sihipärast kasutamist, ja mis kajastavad struktuurilisi ja piirkondlike vajadusi ning struktuurilisi puudusi.

47) Kui ühise turukorralduse raames, sealhulgas otsetoetuskavad, mida rahastatakse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) on tootmise või ühenduse abi piirangud kehtestatud üksikute põllumajandustootjate, põllumajandusettevõtete või töötlemisettevõtete tasandil, ei anta toetust ühelegi investeeringule, mis suurendaks toodangut üle nende piirangute.

IV.C. **Abi keskkonnakaitseks ja loomade heaoluks**

48) Kui ei ole selgesõnaliselt teisiti määratletud, kohaldatakse käesolevat alapeatükki ainult esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava abi suhtes.

IV.C.1. *Üldpõhimõtted*

49) Tulevase tegevuskava kindlaksmääramiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) vastavalt asutamislepingu artiklile 174 on ühenduse keskkonnapoliitika eesmärk kaitse kõrge tase, võttes arvesse ühenduse eri piirkondade olukorra mitmekesisust. Selle aluseks on ettevaatuspõhimõte ja põhimõtted, et rakendada tuleb ennetusmeetmeid ja et eelkõige tuleb kõrvaldada keskkonnakahjustuse allikas ja et maksma peab saastaja;

b) kõik põllumajandussektori keskkonnakaitse abikavad peaksid olema kooskõlas ühenduse keskkonnapoliitika üldeesmärkidega. Abikavasid, mis ei tähtsusta piisavalt saasteallika kõrvaldamist või ei järgi korralikult põhimõtet, mille kohaselt saastaja peab maksma, ei saa

tunnistada ühishuvidega kokkusobivaks ega seepärast ka komisjoni poolt lubada;

c) alates ühenduse suuniste vastuvõtmisest 1999. aastal riigiabi kohta põllumajandussektoris ([18]) on ühenduse riigiabipoliitika keskkonnakaitse suhtes oluliselt muutunud, näiteks seoses tegevusabi või taastuva energia toetusega. 1999. aasta suunistes kehtestatud eeskirjad riigiabi kohta põllumajandussektoris on nüüd osaliselt rangemad kui muudes tegevusvaldkondades kehtivad eeskirjad. Diskrimineerimise vältimiseks ja selleks, et liikmesriigid saaksid keskkonnapoliitikat kõigis tegevusvaldkondades rakendada, on komisjon mitmel korral kohaldanud muude valdkondade jaoks väljatöötatud eeskirju ka põllumajandussektori suhtes. Seepärast kohaldatakse lisaks mitmesugustele põllumajandussektorile iseloomulikele meetmetele, nagu põllumajanduse keskkonnatoetus, keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniseid ([19]) tulevikus ka põllumajandussektori suhtes;

d) määruse (EÜ) nr 1782/2003 artiklid 3 ja 4 kohustavad põllumajandustootjaid teatavatest majandamisnõuetest kinni pidama. Artikliga 5 on kohustatud, et kogu põllumajandusmaa oleks heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Põllumajandustootjatele, kes ei vasta nendele tingimustele, ei tohiks käesolevas peatükis käsitletavat riigiabi anda; samuti ei tohiks riigiabi määrata lihtsalt nende tingimuste täitmise eest, välja arvatud juhul, kui see on määrusega (EÜ) nr 1698/2005 konkreetselt ette nähtud, eriti Natura 2000 toetuse puhul;

e) investeeringutoetust esmatootmisvaldkonnas hinnatakse kooskõlas käesolevate suuniste peatükis IV. A sätestatud üldeeskirjadega.

IV.C.2. *Põllumajanduslik keskkonnatoetus või loomade heaoluga seotud kohustusteks antav abi*

IV.C.2.A. Analüüs

50) Tulevase tegevuskava kindlaksmääramiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) määruses (EÜ) nr 1698/2005 ning eelkõige selle artiklites 39 ja 40 on sätestatud raamistik ühenduse toetuse määramisel keskkonnakaitseks ja paikkonna säilitamiseks kavandatud põllumajanduslikele tootmismeetoditele ning loomade heaoluga seotud toetuse maksmiseks. Täiendavad tingimused ja üksikasjad on sätestatud komisjoni poolt vastu võetud rakenduseeskirjades. Vastavalt määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikele 4 on keelatud riigiabi selliste põllumajandustootjate toetamiseks, kes võtavad nimetatud määruse artiklites 39 ja 40 sätestatud tingimustele mittevastavaid põllumajandusliku keskkonnakaitse või loomade heaoluga seotud kohustusi;

b) vastavalt määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikele 4 võib kõnealuse määruse lisas sätestatud maksimumsummasid ületavat lisatoetust artikli 39 lõike 4 ja artikli 40 lõike 3 suhtes anda, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud. Erandjuhtudel võib nõuetekohaselt põhjendatud erandit lubada nende kohustuste minimaalse kestuse suhtes, nagu on sätestatud artikli 39 lõikes 3 ja artikli 40 lõikes 2. Selguse mõttes näib olevat kasulik kindlaks määrata tingimused nende konkreetsete riigiabi sätete kohaldamiseks. Sellist suuremat toetust peaks lubama tavaliselt ainult kohustuste puhul, millega kaasneb reaalne ja keskkonnale selgelt soodsat mõju avaldav muutus senises põllumajandustegevuses. Hoolitseda tuleks selle eest, et suured toetuse absoluutsummad, mis määratakse hektari või looma kohta, ei põhjustaks ega rõhutaks liikmesriikidevahelist ebavõrdsust üldise toetuse taseme suhtes.

IV.C.2.B. Tegevuskava põllumajandusliku keskkonnatoetuse ja loomade heaoluga seotud kohustusteks antava abi kohta

51) Põllumajanduslik keskkonnatoetus ja abi loomade heaoluga seotud kohustuste täitmiseks tunnistatakse kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c, kui see vastab määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 39 või 40 ning asjakohastes nõukogu poolt vastuvõetud rakenduseeskirjades sätestatud tingimustele.

52) Kui teatatakse riigiabi andmisest põllumajandusliku keskkonnakaitse või loomade heaoluga seotud kohustuste täitmiseks, peavad liikmesriigid sellised kavad vastavusse viima kõigi asjakohaste määruse (EÜ) nr 1698/2005 või selle rakenduseeskirjade muudatustega, mis komisjon on vastu võtnud.

53) Liikmesriik, kes soovib määrata määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 39 lõike 4 või artikli 40 lõike 3 kohaselt kehtestatud abi ülemmäärasid ületavat lisatoetust, esitab täiendavaid tõendeid selle kohta, et meede vastab kõigile kõnealuses määruses ja asjakohastes rakenduseeskirjades kehtestatud tingimustele. Samuti esitab liikmesriik lisatoetuse maksmise põhjenduse, sealhulgas selliste kulukomponentide üksikasjaliku jaotuse, mis on seotud kõnealuste kohustuste täitmisest tulenevate lisakulude ja saamatajäänud tuluga.

54) Määruse (EÜ) nr 1698/2005 lisas kinnitatud summasid ületav toetus tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks põhimõtteliselt üksnes siis, kui seda on antud tõendatud lisakulude ja/või saamatajäänud tulude puhul, võttes erandjuhtudel arvesse nõuetekohaselt põhjendatud konkreetseid asjaolusid selliste kohustuste täitmiseks, millega kaasneb reaalne muutus senises põllumajandustegevuses ning mille soodne mõju keskkonnale on selge ja oluline. Sellist suuremat toetust ei lubata seega põllumajandustootjatele, kes ei kavatse senist põllumajandustegevust asjakohasel maa-alal muuta (näiteks

([18]) EÜT C 323, 12.8.2000, lk 19.
([19]) EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.

ei asenda ekstensiivset karjatamist intensiivsemate tootmisvormidega), välja arvatud juhul, kui saab tõendada selle erakordset kasu keskkonnakaitsele.

55) Kui liikmesriik tahab hüvitada põllumajandusliku keskkonnakaitse või loomade heaoluga seotud kohustuste võtmisest tulenevaid tehingukulusid, peab ta selliseid kulusid veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse põllumajandusettevõtetega, mis ei ole neid kohustusi võtnud. Seepärast ei luba komisjon üldjuhul riigiabi varem tehtud põllumajandusliku keskkonnakaitse ja loomade heaoluga seotud kohustuste võtmise tehingukuludele, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et sellised kulud tekivad jätkuvalt või et kantakse uusi tehingukulusid.

56) Kui tehingukulud on arvutatud keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajandusettevõtete alusel, peaks liikmesriik tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäärast hüvitist. Hüvitise arvutamisel võtab liikmesriik arvesse, kas kõnealused tehingukulud on tekkinud põllumajandusettevõtte või hektari kohta.

57) Abi vähetootlike investeeringute kulude katteks põllumajanduse keskkonnakaitsega seotud kohustuste täitmiseks võib anda kuni 100 % ulatuses abikõlblikest kuludest. Vähetootlike investeeringutega ei kaasne üldjuhul põllumajandusettevõtte väärtuse või tasuvuse kasv.

58) Kui liikmesriik teeb erandlikult ettepaneku anda abi seoses kohustustega, mis on lühema kestusega kui määrusega (EÜ) nr 1698/2005 ette nähtud, peaks ta esitama üksikasjaliku põhjenduse, sealhulgas tõendama, et meetme mõju keskkonnale on võimalik selle lühema aja jooksul täielikult realiseerida. Kavandatava abi summa peaks kajastama asjakohaste ettevõtmiste lühemat kestust.

IV.C.3. *Natura 2000 toetus ja direktiiviga 2000/60/EÜ seotud toetus*

IV.C.3.A. Analüüs

59) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on arvesse võetud eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 38 on kehtestatud ühenduse toetus põllumajandustootjatele, et hüvitada asjakohaste piirkondade ebasoodsatest tingimustest tulenevad kulud ja saamatajäänud tulud seoses nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ (loodusliku linnustiku kaitse kohta), ([20]) nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) ([21]) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik) ([22]) rakendamisega;

b) erinevalt nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse 1257/1999 (Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta) ([23]) artiklist 16 on määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 38 piiratud võimalus hüvitise saamiseks punktis a osutatud kolmest direktiivist tuleneva mõju tõttu. Seepärast ei peaks muude ühenduse nõuete rakendamisest tulenevate saamatajäänud tulude või lisakulude katteks ettenähtud riigiabi enam selle nimetuse all lubama;

c) pidades silmas määrusega (EÜ) nr 1782/2003 kehtestatud ühtset otsemakset ning kõnealuse määruse artiklis 5 sätestatud kohustust tagada, et põllumajandusmaa oleks heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes, ei tohiks riigiabi anda lihtsalt nende tingimuste täitmisest tulenevatele kuludele.

IV.C.3.B. **TEGEVUSKAVA**

60) Komisjon tunnistab riigiabi kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c, kui see vastab kõigile nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 38 ja asjakohastes komisjoni poolt vastuvõetud rakenduseeskirjades sätestatud tingimustele. Abi antakse üksnes kohustuste puhul, mis lähevad kaugemale nõuetele vastavuse kohustustest ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003 artiklis 5 sätestatud tingimustest. Saastaja-maksab-põhimõttega vastuolus antud toetus peaks olema erandlik, ajutine ning kahanev.

IV.C.4. *Muud keskkonnakaitsega seotud toetused*

61) Keskkonnakaitsega seotud investeeringutoetusi põllumajandustootjatele on käsitletud käesolevate suuniste peatükis IV.A.

62) Komisjon kontrollib muid keskkonnakaitsega seotud toetusi vastavalt ühenduse suunistele keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta, mis tunnistatakse seega põllumajandussektoris kohaldatavaks. Nende suuniste muutmise või asendamise korral kohaldatakse asjakohaseid uusi sätteid, välja arvatud siis, kui uutes eeskirjades on teisiti ette nähtud.

([20]) EÜT L 103, 25.4.1979, lk.1.

([21]) EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

([22]) EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1. Direktiivi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 2455/2001/EÜ (EÜT L 331, 15.12.2001, lk 1.

([23]) EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1).

63) Keskkonnakaitsetoetus põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile tingimustele, mis on kehtestatud ühenduse suunistes keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta. Keskkonnakaitsele antava investeeringutoetuse suhtes võib kohaldada võimalikku suuremat abi ülemmäära tulenevalt käesolevate suuniste peatükis IV. B kehtestatud investeeringutoetuse eeskirjade kohaldamisest.

IV.D. **Toetus teatavate piirkondade ebasoodsate tingimuste hüvitamiseks**

64) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse üksnes esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava toetuse suhtes.

IV.D.1. *Analüüs*

65) Määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 37 on ette nähtud toetus ebasoodsate looduslike tingimuste hüvitamiseks mägipiirkondades maksimaalselt 250 eurot kasutusel oleva põllumajandusmaa hektari kohta ning muudes ebasoodsates piirkondades maksimaalselt 150 eurot kasutusel oleva põllumajandusmaa hektari kohta. Maksimumsummast suuremat toetust võib anda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, tingimusel et kõigi asjaomase liikmesriigi tasandil antud toetuste keskmine summa ei ületa seda maksimumsummat. Määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikega 3 on keelatud riigiabi andmine põllumajandustootjatele ebasoodsate looduslike tingimuste hüvitamiseks mägipiirkondades ja muudes ebasoodsate tingimustega piirkondades, kui see ei vasta artiklis 37 sätestatud tingimustele. Artikli 37 lõikes 3 kindlaksmääratud summasid ületavat lisatoetust võib siiski anda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

66) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 94 kolmandale lõigule kohaldatakse artiklit 37 ja artikli 88 lõiget 3 alates 1. jaanuarist 2010, tingimusel et nõukogu võtab vastu õigusakti vastavalt asutamislepingu artiklis 37 sätestatud menetlusele. Seni kehtivad määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 93 lõike 1 kohaselt määruse (EÜ) nr 1257/1999 asjaomased sätted, eelkõige kõnealuse määruse artikli 14 lõige 2, artikkel 15 ja artikli 51 lõige 3. Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1783/2003 (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks) ([24]) on suurendatud toetuseks lubatud suurimat keskmist summat, mida võib nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 artikli 15 kohaselt hektari kohta anda 200 eurolt 250 eurole objektiivsete asjaoludega nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Vastupidiselt nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikele 3 on nõukogu määrusega (EÜ) 1257/1999 keelatud asjaomase määruse lisas sätestatud maksimumsummat ületavat riigiabi, st riigiabi, mille keskmine summa on rohkem kui 250 eurot hektari kohta.

67) Tuleks kehtestada komisjoni kogemustel põhinev järjekindel meetod, et arvutada ebasoodsate tingimuste mõju majanduslikule olukorrale. Selle meetodiga oleks eelkõige tagatud, et ebasoodsate looduslike tingimuste korvamiseks ei anta ülemäärast hüvitist.

68) Konkurentsi moonutamist ja suurt liikmesriikidevahelist ebavõrdust üldise toetuse taseme osas tuleks vältida. Seepärast tuleks määrata hüvitise ülemmäär.

69) Kõnealuseid eeskirju võib läbi vaadata pärast määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 37 ja artikli 88 lõike 3 jõustumist.

IV.D.2. *Tulevane tegevuskava*

70) Kuni määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 37 ja artikli 88 lõike 3 jõustumiseni, tunnistab komisjon riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile määruse (EÜ) nr 1257/1999 artikli 14 lõike 1, artikli 14 lõike 2 kahe esimese lause ja artikli 15 ning komisjoni poolt vastuvõetud rakenduseeskirjades sätestatud tingimustele, juhul kui abisaajad täidavad nõuetele vastavuse kohustusi.

71) Kui riigiabi meetmeid kombineeritakse määruses (EÜ) nr 1257/1999 sätestatud toetusega, ei tohi põllumajandustootjale antava toetuse kogusumma ületada kõnealuse määruse artikliga 15 kooskõlas kindlaksmääratud suurust.

72) Alates määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 37 ja artikli 88 lõike 3 jõustumisest tunnistab komisjon riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile kõnealustes artiklites ning nõukogu või komisjoni poolt vastuvõetud rakenduseeskirjades sätestatud tingimustele.

73) Olenemata sellest, kas abi on määratud vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 1257/1999 või määrusele (EÜ) nr 1698/2005, tunnistatakse see riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see on kooskõlas järgmiste tingimustega:

a) liikmesriik peab tõendama kõnealuseid ebasoodsaid tingimusi ning et nende hüvitiseks makstav summa ei põhjusta ülemäärast hüvitamist;

b) hüvitise summa on võrdeline ebasoodsate tingimuste mõjuga majanduslikule olukorrale. Ebasoodsate tingimustega eri piirkondades erineb seega hüvitise summa vastavalt ebasoodsate tingimuste suhtelisele mõjule. See tähendab, et kui keskmine ebasoodsate tingimuste mõju võrreldavate põllumajandusettevõtete puhul erineb näiteks 20 % võrra hektari kohta, tuleks hüvitise maksmist vastavalt sellele eristada;

([24]) ELT L 270, 21.10.2003, lk 70.

c) hüvitise summa arvutamisel võib arvesse võtta ainult väljaspool inimeste mõjuvõimu olevate püsivate ebasoodsate tingimuste majanduslikku mõju. Arvestada ei tohi struktuuriliselt ebasoodsaid tingimusi, mida on võimalik parandada põllumajandusettevõtete moderniseerimise või tegurite abil, nagu maksud, subsiidiumid või ühise põllumajanduspoliitika reformi rakendamine;

d) komisjon kontrollib, et ei toimuks ülemäärast hüvitamist ning et maksed oleksid proportsioonis, kasutades selleks ühenduse tasandil ühtlustatud statistilisi vahendeid. Kui sellised vahendid puuduvad või on puudulikud, kasutatakse muid andmeid, mille puhul on komisjon veendunud, et nad on kontrollimiseks piisavalt sobilikud;

e) hüvitised kajastavad ebasoodsate tingimuste keskmist majanduslikku mõju hektari kohta;

f) hüvitise summa, mida võib määrata, kehtestatakse tavaliselt võrreldes keskmist tulu hektari kohta ebasoodsas piirkonnas asuvates põllumajandusettevõtetes ning keskmist tulu sama suurtes ja samu tooteid tootvates põllumajandusettevõtetes, mis asuvad sama liikmesriigi piirkonnas, kuid mille olud ei ole ebasoodsad. Arvesse võetav tulu on põllumajandusettevõttest saadud otsene tulu, jättes välja eelkõige makstud maksud või saadud toetused. Kui kogu liikmesriik koosneb ebasoodsate tingimustega piirkondadest, tehakse võrdlus teistes liikmesriikides asuvate samalaadsete piirkondade alusel, mille tootmistingimusi, eelkõige seoses kliima ja geograafiliste tingimustega, võib sisuliselt võrrelda esimese liikmesriigi omadega.

74) Komisjonil on kooskõlas maaelu arengu eeskirjadega õigus nõuda kahaneva abi andmist teatavat suurust ületavate põllumajandusettevõtete puhul. Seepärast tuleks teatistes täpsustada abisaavate põllumajandusettevõtete suurus.

IV.E. **Toetus nõuete täitmiseks**

75) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse üksnes esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava toetuse suhtes.

IV.E.1. *Analüüs*

76) Tulevase tegevuskava kindlaksmääramiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 31 on ette nähtud toetus põllumajandustootjatele keskkonnakaitse, rahvatervise, loomade tervishoiu, taimekaitse, loomade heaolu ja tööohutuse nõuete kohaldamisest tulenevate kantud kulude ja saamatajäänud tulude osaliseks katteks;

b) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikes 5 on keelatud riigiabi andmine põllumajandustootjatele, kes kohanevad ühenduse õigusaktidel põhinevate rangete nõuetega keskkonna, rahvatervise, loomade tervishoiu, taimekaitse, loomade heaolu ja tööohutuse valdkonnas, kui see ei rahulda artiklis 31 sätestatud tingimusi. Kõnealuse artikliga kooskõlas kehtestatud maksimumsummasid ületavaid lisatoetusi võib siiski maksta, et aidata põllumajandustootjatel viia end vastavusse ühenduse nõudeid ületavate riiklike õigusaktidega;

c) ühenduse asjakohaste õigusaktide puudumisel on määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 88 lõikega 6 keelatud riigiabi andmine põllumajandustootjatele, kes kohanevad riiklikel õigusaktidel põhinevate nõuetega keskkonnakaitse, rahvatervise, loomade tervishoiu, taimekaitse, loomade heaolu ja tööohutuse valdkonnas, kui see ei vasta artiklis 31 sätestatud tingimustele. Lisatoetust, mis ületab määruse lisas kindlaksmääratud artikli 31 lõikega 2 seotud abi maksimumsummasid, võib siiski anda, kui see on põhjendatud vastavalt artiklile 31;

d) et tagada piisav selgus, tuleks täpsustada, mida käsitatakse "olulise mõjuna tüüpilistele põllumajandusettevõtete tegevuskuludele" ja "märkimisväärse hulga põllumajandustootjatena";

e) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 31 on sätestatud hüvitise kogusumma, mida võib põllumajandustootja viie aasta jooksul saada ühe või enama loetletud nõude rakendamise tõttu kantud kulude või saamatajäänud tulu eest, 10 000 eurole. Seda summat ületava täiendava riigiabi andmine võib põhjustada konkurentsi moonutamise, eelkõige liikmesriikide- või piirkondadevaheliste oluliste erinevuste korral tegelikus toetuse tasemes. Lisaks peaksid suured põllumajandusettevõtted uute kohustuslike nõuete mõju tegevuskuludele paremini taluma. Seepärast tuleks kehtestada toetuse absoluutne piirmäär;

f) seoses uute nõuetega, mis ei põhine ühenduse eeskirjadel, tuleks toetust anda ainult kuludele, mis tulenevad nõuetest, mis võivad asjaomastele põllumajandustootjatele põhjustada tõeliselt ebasoodsaid konkurentsitingimusi.

IV.E.2. *Tegevuskava*

77) Komisjon tunnistab riigiabi kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c, kui see vastab kõigile määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 31, artikli 88 lõigetes 5 ja 6 ning asjakohastes komisjoni poolt vastuvõetud rakenduseeskirjades sätestatud tingimustele.

78) Määruse (EÜ) nr 1698/2005 lisaga kehtestatud piirmäärasid ületav toetus ei kata rohkem kui 80 % põllumajandustootjate kantud kuludest ja saamatajäänud tuludest. Võttes

arvesse kõiki ühenduse antavaid toetusi ei ületa kogutoetus põllumajandusettevõtte kohta 12 000 eurot. Seda summat ei ületata viie aasta jooksul hüvitise puhul, mida antakse rohkem kui ühe nõudega vastavusse viimise eest.

79) Kui arvutus põhineb nõuetega seotud tegevusvaldkonna ja liikmesriigi keskmise põllumajandusettevõtte alusel, võib toetust anda ainult seoses nõuetega, mille puhul on tõendatav, et need on otseselt põhjustanud:

a) nõuetega seotud toote või toodete tegevuskulude kasvu vähemalt 5 %; või

b) saamatajäänud tulu, mis on võrdne vähemalt 10 % nõuetega seotud toote või toodete puhaskasumiga.

80) Toetust võib anda ainult seoses nõuetega, millega kaasneb selline tegevuskulude või saamatajäänud tulude kasv vähemalt 25 %-le nõudega seotud (all)sektori põllumajandusettevõtetele asjaomases liikmesriigis.

81) Riiklike nõuete puhul tõendab liikmesriik, et asjaomase nõudega vastavusse viimine riiklikul tasandil võib asjakohastele tootjatele põhjustada olulisi ebasoodsaid konkurentsitingimusi. Selliste ebasoodsate tingimuste tõendamisel lähtutakse asjakohase (all)sektori keskmiste põllumajandusettevõtete keskmistest puhaskasumimarginaalidest.

IV.F. **Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetus**

82) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse üksnes esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava toetuse suhtes.

IV.F.1. *Analüüs*

83) Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetus aitab tavaliselt kaasa kogu sektori arengule ja ennetab rahvastikukadu maapiirkondades. Seepärast on määruse (EÜ nr 1698/2005 artikliga 22 ette nähtud ühenduse kord noortele põllumajandustootjatele tegevuse alustamise toetuse andmiseks.

IV.F.2. *Tulevane tegevuskava*

84) Komisjon tunnistab riigiabi noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetamiseks kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c, kui see vastab määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 22 sätestatud tingimustele ja komisjoni poolt vastuvõetud kõnealuse määruse mis tahes rakenduseeskirjadele.

IV.G. **Toetus ennetähtaegselt pensionile jäämiseks või põllumajandusliku tegevuse lõpetamiseks**

85) Käesolevat peatükki kohaldatakse üksnes esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava toetuse suhtes.

IV.G.1. *Analüüs*

86) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

— määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 23 on ette nähtud toetus ennetähtaegselt pensionile jäämiseks. Kui on täidetud tingimused, mis nõuavad alalist ja lõplikku põllumajandusliku tulundustegevuse lõpetamist, omavad sellised abikavad ainult piiratud mõju konkurentsile, aidates samal ajal kaasa kogu sektori pikaajalisele arengule.

IV.G.2. *Tegevuskava*

87) Komisjon tunnistab riigiabi ennetähtaegselt pensionile jäämiseks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 23 tingimustele. Komisjon lubab kõnealuses määruses kehtestatud maksimumsummasid ületavaid hüvitisi, kui liikmesriik tõendab, et selliseid hüvitisi ei anta edasi majanduslikult aktiivsetele põllumajandustootjatele.

88) Kui on täidetud tingimused, mis nõuavad alalist ja lõplikku põllumajandusliku tulundustegevuse lõpetamist, lubab komisjon riigiabi põllumajandustootjatele, kes taanduvad mis tahes põllumajandustegevusest.

IV.H. **Toetus tootjarühmadele**

IV.H.1. *Analüüs*

89) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi. Kuna põllumajanduslik tootmine on oma olemuselt väga mitmekülgne, on komisjon tavaliselt võtnud soosiva hoiaku tegevuse alustamise toetuse andmise suhtes, mille eesmärk on innustada tootjarühmade loomist, et soodustada põllumajandustootjate koostööd tarnimise koondamiseks ja tootmise kohandamiseks turunõuetele. Selleks et toetus oleks suunatud väikestele tootjarühmadele ja et vältida suurte toetussummade määramist, tuleks sellist abi anda siiski ainult väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele maksimumsumma ulatuses.

IV.H.2. *Tegevuskava*

90) Komisjon tunnistab tegevuse alustamise toetuse tootjarühmadele asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga

c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [erandimääruse eelnõu artikli 9] tingimustele.

91) See jagu ei hõlma abi, mida antakse teistele põllumajandusühistutele, kes täidavad selliseid põllumajandusliku tootmisega seotud ülesandeid nagu vastastikune abi, asendusteenused ja põllumajandusettevõtte haldamine oma liikmete põllumajandusettevõtetes, ilma et nad oleksid kaasatud toodangu ühisesse turunõuetele kohandamisse. Komisjon kohaldab siiski selles jaos sätestatud põhimõtteid abi suhtes, mida antakse päritolunimetuste või kvaliteedimärkide kasutamise järelevalve eest vastutavatele tootjate ühistutele tegevuse alustamise kulude katteks.

92) Tootjarühmadele või ühistutele antavat abi selliste kulude katteks, mis ei ole seotud tegevuse alustamise kuludega, näiteks investeeringud või edendustegevus, hinnatakse selliseid toetusi reguleerivate eeskirjade alusel.

93) Käesolevas jaos heakskiidetud abikavad peavad vastama tingimustele, mis nõuavad, et neid saaks kohandada mis tahes muudatustega ühist turukorraldust reguleerivates määrustes.

94) Tootjarühmale või tootjate ühendustele abi andmise asemel võib alternatiivina määrata kuni sama suure toetuse otse tootjale, et hüvitada tema osa rühma juhtimisega seotud kulutustest, mis on tehtud esimese viie aasta jooksul alates rühma moodustamisest. Komisjon ei luba riigiabi suurtele ettevõtetele käesolevas alapeatükis käsitletud kulude suhtes

IV.I. **Maa ümberkruntimiseks antav abi**

IV.I.1. *Analüüs*

95) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) maa ümberkruntimiseks antav abi soodustab kogu sektori arengut ja parandab infrastruktuuri. Seepärast on määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 30 ette nähtud ühenduse kord maa ümberkruntimiseks antava abi kohta.

b) ajavahemikuks 2000–2006 põllumajandussektori riigiabi käsitlevate ühenduse suunistega on kehtestatud eeskirjad maa ümberkruntimiseks antava abi kohta; kõnealuse abi eesmärk oli toetada põllumajanduslike maatükkide vahetamist ja lihtsustada majanduslikult elujõuliste ettevõtete loomist.

c) kogemused on näidanud, et maa ümberkruntimiseks antavat abi saab säilitada, arvestades selle tähtsust põllumajandussektori arendamisel ja piiratud mõju konkurentsile.

IV.I.2. *Tegevuskava*

96) Komisjon tunnistab maa ümberkruntimiseks antava abi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [uue erandimääruse] artikli 13 tingimustele.

IV.J. **Toetus kvaliteetsete põllumajandustoodete tootmise ja turustamise edendamiseks**

IV.J.1. *Analüüs*

97) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) abimeetmed, mis on ette nähtud põllumajandustoodete kvaliteedi parandamise motiveerimiseks, suurendavad tavaliselt põllumajandusliku tootmise väärtust ja aitavad kogu sektoril kohanduda tarbija nõudmistega, mis väärtustavad üha rohkem kvaliteeti. Komisjon on tavaliselt sellise abi suhtes olnud soosival seisukohal. Kogemused on siiski näidanud, et sellised abimeetmed võivad põhjustada konkurentsitingimuste moonutamist ning mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust viisil, mis ei ole kooskõlas ühiste huvidega. Eelkõige selliste juhtumite puhul, kui määratakse suured abisummad või kus toetuse maksmine jätkub ka pärast seda, kui sellel ei ole enam motiveerivat mõju ja seepärast on see võrdne tegevusabiga;

b) määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 32 on kehtestanud kindel toetusmeede, mis võimaldab põllumajandustootjate osalemist toidu kvaliteedi kavades. Riigiabi eeskirju tuleks kooskõlastada kõnealuste toetusmeetmega;

c) suured ettevõtted peaksid olema suutelised selliste meetmete kulusid ise rahastama; seepärast tuleks toetust anda ainult väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele; määruse (EÜ) nr 1698/2005 lisaga on kehtestatud maksimaalne summa ettevõtte kohta;

d) kuna põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevad ettevõtted on sarnased, tuleks toetust sellistele ettevõtetele lubada kooskõlas eeskirjadega, mille alusel antakse toetust muudele tootmisettevõtetele.

IV.J.2. *Tegevuskava*

98) Komisjon tunnistab esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava kvaliteetsete põllumajandustoodete tootmist soodustava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [tulevase erandimääruse artikli 14] tingimustele.

99) Komisjon tunnistab põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele antava kvaliteetsete

põllumajandustoodete tootmist soodustava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile määruse (EÜ) nr 70/2001 artikli 5 tingimustele.

100) Komisjon ei luba riigiabi suurtele ettevõtetele käesolevas alapeatükis käsitletud kulude suhtes.

101) Tootmisrajatiste moderniseerimiseks, sealhulgas dokumenteerimissüsteemi haldamiseks ning töötlusprotsessi ja toodete järelevalve läbiviimiseks vajalikku investeeringutoetust võib anda ainult kooskõlas käesolevate suuniste peatükkides IV.A ja IV.B sätestatud asjakohastele eeskirjadele.

IV.K. **Tehnilise abi andmine põllumajandussektoris**

IV.K.1. *Analüüs*

102) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) komisjon võtab põllumajandussektoris tehnilise abi andmiseks ettenähtud abikavade suhtes soosiva hoiaku. Sellised toetused parandavad ühendusesisese põllumajanduse tõhusust ja professionaalsust ning aitavad seega kaasa selle pikaajalisele elujõulisusele, avaldades samal ajal ainult väga piiratud mõju konkurentsile. Kuna põllumajandustootjatele antav toetus põllumajandusühistute teenuste kasutamise kulude katteks, mis on tehtud seoses masinate ja põllumajandusettevõtte tööjõu vahetamisega, on korduv ja osa põllumajandustootja tavalisest tegevuskulust, peaks selline toetus olema tulevikus vähese tähtsusega abi;

b) suured ettevõtted peaksid olema suutelised selliste meetmete kulusid ise rahastama. Seepärast tuleks toetust anda ainult väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele;

c) kuna põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevad ettevõtted on sarnased, tuleks toetust sellistele ettevõtetele lubada kooskõlas eeskirjadega, mille alusel antakse toetust muudele tootmisettevõtetele.

IV.K.2. *Tegevuskava*

103) Komisjon tunnistab esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava riigiabi tehnilise abi saamiseks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [tulevase erandimääruse artikli 15] tingimustele.

104) Esmatootjatele (põllumajandustootjad) ettenähtud tehnilist abi saavad anda tootjarühmad või muud organisatsioonid hoolimata nende suurusest.

105) Komisjon tunnistab põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele antava riigiabi tehnilise abi saamiseks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile määruse (EÜ) nr 70/2001 artiklis 5 sätestatud tingimustele.

106) Komisjon ei luba riigiabi suurtele ettevõtetele punktides 104 ja 105 käsitletud kulude suhtes.

107) Komisjon kontrollib iga juhtumi korral eraldi riigiabi, mida antakse muudeks tegevusteks, mis propageerivad uusi meetodeid, nagu põhjendatud, väikese ulatusega katse- või näidisprojektid. Liikmesriigid esitavad abi andmisel projekti selge kirjelduse, sealhulgas selgituse projekti uudsuse ja avaliku huvi kohta (näiteks varem ei ole seda katsetatud) ja tõendavad vastavust järgmistele tingimustele:

a) osalevate ettevõtete arv ja katsekava kestus piirduvad sellega, mis on vajalik katsetamise korralikuks läbiviimiseks;

b) sellistele projektidele määratava abi kogusumma ettevõtte kohta ei ületa kolme majandusaasta jooksul 100 000 eurot;

c) katsekava tulemused avalikustatakse vähemalt Internetis vastavalt abikavas osutatud aadressil;

d) kõik muud tingimused, mida komisjon võib vajalikuks pidada, et vältida kava kahjulikku mõju turule või selle tegevusabiks kujunemist.

IV.L **Abi loomakasvatussektorile**

IV.L.1. *Analüüs*

108) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) põllumajandussektori riigiabi käsitlevate ühenduse suunistega ajavahemikuks 2000–2006 on kehtestatud eeskirjad loomakasvatussektorile antava abi kohta; kõnealuse abi eesmärk oli toetada ühenduse karja geneetilise kvaliteedi säilitamist ja parandamist;

b) kogemused on näidanud, et kõnealust abi saab säilitada ainult siis, kui see aitab kaasa karja geneetilise kvaliteedi säilitamisele ja parandamisele; abi üksikute kõrge geneetilise kvaliteediga isaste tõuloomade pidamise

kulude katmiseks ei vasta sellele eesmärgile, sest nad leevendavad ainult põllumajandustootjate kulusid, mida nad peaksid tavaliselt ise kandma;

c) abi osade kulude katmiseks, mis on seotud põllumajandusettevõttes innovaatiliste tõuaretustehnikate ja -tavade juurutamisega, võib säilitada teatud ajavahemikuks, kuigi need võivad ka leevendada põllumajandustootjate kulusid, mida nad peaksid tavaliselt ise kandma, võttes arvesse nende uudsust. Kunstlik viljastamine ei ole abikõlblik, sest see ei ole uuenduslik meetod;

d) loomade taastootmine ei ole nõuetekohaselt esmatootmine. Seepärast antakse investeeringutoetust seoses loomade taastootmiskeskustega kooskõlas eeskirjadega, mida kohaldatakse põllumajanduslike toodete töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtete suhtes;

e) suured ettevõtted peaksid olema suutelised käesolevas alapeatükis käsitletud meetmete kulusid ise rahastama. Seepärast tuleks toetust anda ainult väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

IV.L.2. *Tegevuskava*

109) Komisjon tunnistab loomakasvatussektorile antava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [uue erandimääruse] artikli 16 lõike 1 punktide a–c ja artikli 16 lõike 3 tingimustele. Komisjon ei luba riigiabi suurtele ettevõtetele käeolevas peatükis käsitletud kulude katmiseks.

IV.M. **Riigiabi äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere saartele**

IV.M.1. *Analüüs*

110) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) määrusega (EÜ) nr 1698/2005 on ette nähtud konkreetsed erandid ja abimäärad investeeringutoetuseks, mida antakse nii põllumajandustootjatele kui ka töötlemis- ja turustusettevõtetele äärepoolseimates piirkondades ja väiksematel Egeuse mere saartel määruses (EÜ) nr 2019/93 määratletud tähenduses. Kõnealuseid abimäärasid on juba arvestatud investeeringutoetust käsitlevas peatükis;

b) nõukogu 30. jaanuari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 247/2006 (millega sätestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks) ([25]) artiklis 11 on sätestatud, et meetmed, mis on äärepoolseimates piirkondades võetud toetuskavade alusel, peavad olema kooskõlas ühenduse õigusega ning ühilduma muude ühenduse poliitikate ja nende poliitikate alusel võetud meetmetega. Eelkõige ei tohi määruse (EÜ) nr 247/2006 raames rahastada ühtegi meedet kui:

i) lisatoetust lisatasule või abikavadele vastavalt turu ühisele korraldusele, välja arvatud objektiivsete kriteeriumide abil põhjendatud erakorraliste vajaduste puhul;

ii) teadusuuringute toetust, meetmeid teadusuuringute kavade toetamiseks või ühenduse toetust, mis on abikõlblikud vastavalt nõukogu 1990. aasta 26. juuni otsusele 90/424/EMÜ kulutuste kohta veterinaaria valdkonnas ([26]);

iii) toetust määruse (EÜ) nr 1698/2005 reguleerimisalasse kuuluvatele meetmetele;

c) komisjoni alates 2000. aastast saadud kogemused äärepoolseimate piirkondade riigiabi meetmete alal on piiratud. Seepärast on keeruline koostada üldist kirjeldust meetmetest, mida võiks konkreetselt nendele piirkondadele lubada;

d) nõukogu 30. jaanuari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 247/2006 artiklis 16 on sätestatud, et asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvad põllumajandussaaduste ja -toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse asutamislepingu artikleid 87–89, võib komisjon lubada äärepoolseimate piirkondade eraldatusest, saarelisest asendist ja äärepoolseimast asukohast tulenevate eriliste põllumajanduspiirangute leevendamiseks tegevusabi andmist kõnealuste toodete tootmis-, töötlemis- ja turustamissektoris;

e) määruse (EÜ) nr 247/2006 artikliga 21 on lubatud Hispaanial anda Kanaari saartele riigiabi tubaka tootmiseks.

IV.M.2. *Tegevuskava*

111) Komisjon vaatab iga juhtumi puhul eraldi läbi ettepanekud riigiabi andmiseks nendes piirkondades, lähtudes konkreetsetest nendes piirkondades kehtivatest õigusnormidest ning pidades silmas asjakohaste meetmete kokkusobivust asjaomaste piirkondade maaelu arengu kavadega ning nende mõju konkurentsile nii asjaomastes piirkondades kui ka muudes ühenduse osades.

([25]) ELT L 42, 14.2.2006, lk 1.

([26]) EÜT L 224, 18.8.1990, lk 19. Otsust on viimati muudetud otsusega 2006/782/EÜ (ELT L 328, 24.11.2006, lk 57).

V. RISKI- JA KRIISIOHJE

V.A. Üldosa

112) Tõhus riski- ja kriisiohje omab olulist tähtsust ühenduse põllumajandussektori jätkusuutlikkuses ja konkurentsivõimes. Komisjoni teatis riski- ja kriisiohjamise kohta põllumajanduses ([27]) on põhjustanud viimasel ajal arutelusid. 2005. aastal aset leidnud aruteludest nõukogu tasandil järeldus ([28]) ühehäälselt, et riigiabi kasutamine riski- ja kriisiohjemeetmete puhul peab olema kooskõlas asjakohaste ühenduse konkurentsieeskirjadega. Nõukogu oli üksmeelel, et abikõlblikud riskiohje vahendid peavad seega olema vastavuses sätetega, mis on kehtestatud ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandussektoris. Liikmesriikide seas valitses üksmeel, et kuigi riiklik rahastamine võib olla oluline eelkõige uute vahendite sisseseadmiseks ja sujuvaks käivituseks, on ühine vastutus ja seepärast ka põllumajandustootjate rahaline panus samuti tähtsad.

113) Teatavat tüüpi põllumajandussektori riski- ja kriisiohje puhul võib riigiabi olla sobivaks toetusvahendiks. Siiski tuleb alati meeles pidada, et liikmesriik ei ole tegelikult kohustatud riigiabi andma. Seepärast võib juhtuda, et hoolimata ühesugusest riskist või kriisist saavad ühe liikmesriigi või piirkonna tootjad toetust, aga teiste liikmesriikide või piirkondade tootjad ei saa. Selline erinevus toetuse andmisel võib põhjustada konkurentsimoonutusi. Seega tuleb riigiabi lubamisel riski- ja kriisiohjele arvestada vajadusega vältida põhjendamatuid konkurentsimoonutusi nagu ka muu riigiabi puhul. Et leevendada konkurentsimoonutuste ohtu ja motiveerida riski vähendamist, tuleks ette näha tootjate minimaalne osalus tekkinud kahju või kõnealuste meetmete kulu puhul või nõuda mõnda muud sobivat vastutasu.

114) Põllumajandussektorile omaste riskide ja kriiside vastu on kaitsetud eeskätt esmatootjad (põllumajandustootjad). Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatel ettevõtetel on tavaliselt palju paremad võimalused riskide vältimiseks. Seepärast tuleks teatavate riskide ja kriiside puhul anda toetust ainult esmatootmisele.

115) Riigiabi tuleks anda põllumajandustootjatele, kellel on mitmesuguseid raskusi, kuigi nad on teinud asjakohaseid jõupingutusi riskide vähendamiseks. Riigiabi ei tohiks ahvatleda põllumajandustootjaid põhjendamatuid riske võtma. Põllumajandustootjad peaksid ise vastutama järelemõtlematu tootmismeetodite või toodete valiku tõttu tekkinud tagajärgede eest.

116) Nende kaalutluste alusel on komisjon vaadanud läbi kõik olemasolevad riski- ja kriisiohjemeetmed, mida on lubatud riigiabiga rahastada. Selle läbivaatuse käigus jõuti järeldusele, et olemasolevad vahendid on piisavad, kuid neid tuleks saadud kogemuste põhjal täiustada. Pidades silmas ühenduse poliitika käimasolevat laiaulatuslikku hindamist ja läbivaatamist seoses loomahaiguste põhjustatud kahju hüvitamisega, on siiski vaja alapeatükk V.B.4 läbi vaadata, niipea kui see hindamine on lõpetatud.

117) 2005. aastal esmatootjate jaoks kasutusele võetud vähese tähtsusega abi ([29]) on üheks lisavahendiks, kuidas liikmesriik saab anda minimaalset toetust kiiresti ja ilma komisjonilt luba küsimata. Põllumajanduslike töötlemis- ja turustusettevõtete lisamine mittepõllumajanduslike ettevõtete suhtes kohaldatavasse vähese tähtsusega riigiabi määrusesse võimaldab sellistele ettevõtetele toetuse andmist kuni [200 000 euro] ulatuses ettevõtte kohta ja kolme majandusaasta jooksul. Vähese tähtsusega abi ei ole siiski piisav kriisi tõttu tekkinud suuremate majanduslike probleemide lahendamiseks. Suuremat toetust saab anda riigiabi raames, mis tagab komisjoni järelevalve ja ennetab konkurentsimoonutusi.

118) On selge, et käesolevatest riigiabi eeskirjadest üksi optimaalseks kriisiohjeks ei piisa. Riigiabi saab seda teatavates olukordades ainult leevendada. Kriis võib tekkida üleöö, nõudes kiiret reageerimist. Tõhus kriisiohje nõuab, et liikmesriigid mõtleksid juba varakult, milliseid riigiabi meetmeid võimaldatakse. Liikmesriikide kohustus on vaadata läbi riigiabi andmise eri võimalused ja kehtestada toetuste andmise kord õigeaegselt, nii et seda saaks teravate probleemide tekkimisel otsekohe rakendada. Vastasel juhul võib hüvitiste süsteemi väljatöötamiseks, sellest teavitamiseks ja komisjonilt loa küsimiseks kuluda väärtuslikku aega, enne kui kõige suuremaid abivajajaid aidata saab.

V.B. Toetused põllumajandustootmisele või põllumajanduslikele tootmisvahenditele tekkinud kahju hüvitamiseks

V.B.1. *Üldosa*

119) Konkurentsitingimuste moonutamise ohu vältimiseks peab komisjon tähtsaks tagada, et toetus ettevõtetele seoses põllumajandustootmisega tekkinud kahju hüvitamiseks, makstakse välja niipea kui võimalik pärast asjaomase ebasoodsa olukorra tekkimist. Kui abi antakse alles mitu aastat pärast asjakohase kahju tekkimist, on suur oht, et sellise abi mõju on majanduslikult võrdne tegevusabi

([27]) KOM(2005) 74.

([28]) Nõukogu 15. septembri 2005. aasta dokument 11120/05.

([29]) Komisjoni 6. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1860/2004, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandus- ja kalandussektoris (ELT L 325, 28.10.2004, lk 4).

omaga. Seda eelkõige juhul, kui toetus makstakse tagasiulatuvalt nõuete suhtes, mis ei olnud sellel ajal nõuetekohaselt tõendatud. Kui ei põhjendata piisavalt tekkinud kahju olemust ja suurust või selle hilinenud või kestvast mõju, ei kiida komisjon heaks ettepanekuid abi andmiseks, mis esitatakse kolm aastat pärast kahju tekkimist või mida makstakse kauem kui neli aastat alates kahju tekkimisest.

V.B.2. **Toetus loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju hüvitamiseks**

120) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse kogu põllumajandussektori suhtes.

121) Kuna asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punktis b sisalduvad mõisted "loodusõnnetus" ja "erakorraline sündmus" kujutavad endast erandit asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi ja ühisturu kokkusobimatuse üldpõhimõttest, on komisjon korduvalt väitnud, et neid mõisteid tuleb tõlgendada piiravana. Seda on kinnitanud ka Euroopa Ühenduste Kohus. ([30]) Seni on komisjon nõustunud, et maavärinad, laviinid, maanihked ja üleujutused on loodusõnnetused. Kiire kriisiohje hõlbustamiseks lubab komisjon tulevikus abikavasid maavärinate, laviinide, maanihete, üleujutuste ja muude loodusõnnetuste tekitatud kahjude hüvitamiseks, tingimusel et esitatakse piisavalt täpne kirjeldus.

122) Komisjon on seni nõustunud, et erakorralised sündmused hõlmavad sõda, riigisiseseid rahutusi või streike ning teatavate reservatsioonidega ja sõltuvalt nende ulatusest ka suuri tuumaavariisid või tööstuslikke suurõnnetusi ja tulekahjusid, millega kaasneb laiaulatuslik kahju. Seevastu ei ole komisjon nõustunud, et erakorraliseks sündmuseks võiks pidada tulekahju üksikus töötlemisettevõttes, mis oli kaetud tavalise kindlustusega. Üldjuhul ei ole komisjon nõus, et looma- või taimehaiguse puhangut võiks pidada loodusõnnetuseks või erakorraliseks sündmuseks. Ühel korral komisjon siiski tunnistas väga laiaulatusliku ja täiesti uue loomahaiguse puhangu erakorraliseks sündmuseks. Kuna selliseid sündmusi on raske ette näha, hindab komisjon ettepanekuid abi andmiseks kooskõlas asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punktiga b iga juhtumi korral eraldi, pidades silmas oma varasemat otsustamispraktikat asjakohases valdkonnas.

123) Kui loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse olemasolu on tõendatud, lubab komisjon kuni 100 %-list abi materiaalse kahju hüvitamiseks. Hüvitist tuleks üldjuhul arvutada iga hüvitisesaaja puhul eraldi. Ülemäärase hüvitamise vältimiseks tuleks kõik muud hüvitised, näiteks kindlustushüvitis, abi summast maha arvata. Komisjon lubab ka abi põllumajanduslike tootmisvahendite hävimisest tingitud saamatajäänud tulu korvamiseks tingimusel, et ei hüvitata ülemäära. Igal juhul nõuab Euroopa Kohtu pretsedendiõigus, et liikmesriik tõendaks otsest seost erakorralise sündmuse põhjustatud kahju ja riigiabi vahel ning et asjaomastele tootjatele tekitatud kahju kohta tehtaks võimalikult täpne hindamine.

V.B.3. **Toetus põllumajandustootjatele ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju hüvitamiseks**

124) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse üksnes esmatootjatele (põllumajandustootjad) antava toetuse suhtes.

V.B.3.1. Analüüs

125) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) komisjon on korduvalt väitnud, et ebasoodsaid ilmastikutingimusi, nagu külm, rahe, jää, vihm või põud, ei saa iseenesest pidada loodusõnnetusteks artikli 87 lõike 2 punktis b määratletud tähenduses. Kahju tõttu, mis sellised sündmused võivad põllumajandustootmisele või põllumajanduslikele tootmisvahenditele põhjustada, võib selliseid sündmusi siiski samastada loodusõnnetustega, kui kahju ulatub teatava tavalise tootmismahu läveni. Selliste sündmuste hüvitamine aitab kaasa põllumajandussektori arengule ja seda tuleks vastavalt asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c lubada;

b) vastupidiselt komisjoni varasemale tavale näib mõistlik, kui kõigi piirkondade puhul oleks kahjude alammäär 30 % tavalisest tootmismahust. Võttes arvesse vähemsoodsates piirkondades tegutsevate põllumajandustootjate madalat majanduslikku taset, oleks parem näha ette kõrgemat hüvitise ülemmäära, selle asemel et nõuda sellistes piirkondades madalamat kahju taset;

c) kuna põllumajandustootmine on oma loomult muutuv, võib alammäära säilitamine osutuda vajalikuks ka selleks, et tagada, et ilmastikutingimusi ei kasutataks ettekäändena tegevusabi saamiseks. Et veenduda, et tekkinud kahju tase ulatub alammäärani, peaks vastupidiselt varasemale tavale mitmeaastaste taimede puhul, nagu viljapuud, arvestama tekkinud kahju ühe, mitte mitme aasta kohta;

d) kui kahju ulatub alammäärani, on komisjon varem nõustunud ka allapoole 30 % määra jääva kahju hüvitamisega. Selline süsteem on tekitanud paradok-

([30]) Vt 11. novembri 2004. aasta otsust kohtuasjas C-73/03 Hispaania vs komisjon, punkt 37; 23. veebruari 2006. aasta otsust kohtuasjas C-346/03 ja C-529/03 Giuseppe Atzeni ja teised, punkt 79.

saalse tagajärje, kus tavalise piirkonna põllumajandustootja ei saa 29 % kahju puhul mitte mingit hüvitist, samal ajal kui põllumajandustootja, kelle kahju ulatus 30 %ni, võib saada 30 % hüvitist. Selline süsteem ei motiveeri põllumajandustootjaid tegema piisavalt jõupingutusi, et kahju oleks võimalikult väike. Vastupidi – majanduslikult on palju kasulikum saavutada kahju alammäär, mis annab õiguse hüvitise saamiseks. Selliseid ergutusi tuleks vähendada, kehtestades reegli, et mõned kahjud peab põllumajandustootja alati ise kandma;

e) et parandada riskiohjet veelgi, tuleks põllumajandustootjaid motiveerida igal võimalusel kindlustust sõlmima. Seepärast tuleks alates teatavast hetkest tulevikus vähendada halbade ilmastikuolude puhul antavat hüvitist põllumajandustootjatele, kes ei ole asjaomast toodet kindlustanud. Komisjon peaks sellest nõudest loobuma üksnes siis, kui liikmesriik suudab veenvalt tõendada, et hoolimata kõigist asjakohastest jõupingutustest ei ole võimalik asjaomast sündmust või toodet mõistlikul määral kindlustada;

f) teatavates ühenduse osades võib veepuudus põllumajandustootmises muutuda üha määravamaks asjaoluks. Põua mõju leevendamiseks peavad põllumajandustootjad ja liikmesriik tõhusale veemajandusele aktiivselt kaasa aitama. Seepärast ei tohiks lubada hüvitist seoses põuaga liikmesriikides, kes ei ole direktiivi 2000/60/EÜ artiklit 9 põllumajanduse suhtes täielikult rakendanud ning kes ei garanteeri põllumajandusele ettenähtud veevarustusteenuste kulude täielikku katmist;

g) nagu varemgi, tuleks halbu ilmastikuolusid hüvitada ainult esmatootjatele (põllumajandustootjad). Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtete puhul tuleb halbu ilmastikutingimusi käsitada tavalise äririskina. Kui sellistel ettevõtetel tekib ilmastikunähtuste tõttu majanduslikke raskusi, võib neid toetada ettevõtte päästmis- ja ümberkorraldamisabi kaudu;

h) vastupidiselt varasemale tavale ja kiire kriisiohje hõlbustamiseks peaks komisjon lubama abikavasid, mis ei nõua eelnevalt andmeid kahju kohta; liikmesriik peaks siiski olema kohustatud esitama nõuetele vastava tõenduse ebasoodsate ilmastikunähtuse kohta oma aastaaruannetes.

V.B.3.2. Tegevuskava

126) Komisjon tunnistab ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju suhtes antava abi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [tulevase erandimääruse artikli 11] tingimustele.

127) Et komisjon saaks selliseid abikavasid hinnata, peaksid ebasoodsate ilmastikutingimuste põhjustatud kahju hüvitamisele suunatud abimeetmete teatised sisaldama asjakohast meteoroloogilist teavet. Seda teavet võib esitada ka hiljem aastaaruannetes kooskõlas [tulevase erandimääruse artikli 20 lõike 3] viimase lausega.

128) Komisjon tunnistab ka muid tavalise tootmismahu arvutamise viise, sealhulgas piirkondlikke kontrollväärtusi, tingimusel et komisjon on veendunud, et need on tüüpilised ega põhine ebaharilikult suurtel saakidel. Kui aga halvad ilmastikutingimused on ühtmoodi mõjutanud laialdast maa-ala, võivad abimaksed põhineda keskmisel kahjul, kui need on tüüpilised ega põhjusta märkimisväärset liigsete hüvitiste maksmist ühelegi abisaajale.

129) Käesoleva alapeatüki kohast abi võib anda üksnes põllumajandustootjatele või tootjaorganisatsioonile, kuhu põllumajandustootja kuulub, ja abisumma ei tohi ületada põllumajandustootja kantud tegeliku kahju suurust.

130) Pärast 1. jaanuari 2010 tekitatud kahju puhul teeb komisjon erandi [tulevase erandimääruse artikli 11 lõike 8] tingimusest üksnes juhul, kui liikmesriik tõendab veenvalt, et hoolimata kõigist mõistlikest jõupingutustest ei olnud kahjukannatajal kahju tekkimise ajal võimalik end mõistlikul määral asjaomases liikmesriigis või piirkonnas statistiliselt kõige sagedamini esinevate kliimariskide vastu kindlustada.

V.B.4. **Toetus looma- ja taimehaiguste tõrjeks**

131) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse üksnes toetuse suhtes, mida antakse esmatootjatele (põllumajandustootjad). Pidades silmas ühenduse poliitika käimasolevat laiaulatuslikku hindamist ja läbivaatamist seoses loomahaiguste põhjustatud kahju hüvitamisega, on siiski vaja asjaomane alapeatükk läbi vaadata, niipea kui see hindamine on lõpetatud.

V.B.4.1. Analüüs

132) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) kui põllumajandustootja kaotab loomahaiguse tõttu kariloomi või kui tema põllukultuure kahjustab taimehaigus, ei ole see üldjuhul loodusõnnetus ega erakorralike juhtum asutamislepingu tähenduses. Sel juhul võib komisjon lubada anda abi tekkinud kahju hüvitamiseks ja abi edasise kahju vältimiseks üksnes asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel, milles on sätestatud, et

ühisturuga kokkusobivaks võib pidada abi teatava majandustegevuse arengu soodustamiseks, kui selline abi ei mõjuta kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega;

b) eespool nimetatud põhimõtete kohaselt leiab komisjon, et abi andmist põllumajandustootjatele looma- või taimehaigustest tingitud kahju hüvitamiseks võib heaks kiita üksnes juhul, kui see on osa asjakohasest ühenduse, riikliku või piirkondliku tasandi kavast, mille eesmärk on ennetada kontrollida või tõrjuda asjaomast haigust. Abi, millega lihtsalt hüvitatakse põllumajandustootjatele tekitatud kahju, võtmata mingeid meetmeid probleemi kõrvaldamiseks juba eos, tuleb käsitada puhtalt tegevusabina, mis on ühisturuga kokkusobimatu. Seetõttu nõuab komisjon, et oleksid olemas sellised ühenduse või riiklikud õigusnormid, mis kohustavad riikide pädevaid ametiasutusi tegelema kõnealuse haigusega kas siis selle likvideerimiseks meetmete võtmise teel, eelkõige kohustuslike meetmete kaudu, mis tingivad hüvitamise, või seades algselt sisse hoiatussüsteemi, mis on vajadusel ühendatud toetustega, millega ergutatakse üksikisikuid vabatahtlikult osalema ennetusmeetmetes. ([31]) Sellest lähtuvalt võivad abimeetmed hõlmata üksnes haigusi, mis kuuluvad ametiasutuste pädevusse, mitte aga meetmeid, mille eest peavad põllumajandustootjad mõistlikul määral ise vastutama.

c) abimeetmed peaksid olema oma laadilt kas:

i) ennetavad, mis tähendab sõeluuringuid või analüüse, haigust edasi kanda võivate kahjurite tõrjet, loomade ennetavat vaktsineerimist või põllukultuuride töötlemist ning kariloomade ennetavat tapmist või põllukultuuride hävitamist, või

ii) hüvitavad, mis tähendab kariloomade tapmist või põllukultuuride hävitamist ametiasutuste korraldusel või soovitusel või nende suremist pädevate asutuste soovitatud või ettekirjutatud vaktsineerimise või muude meetmete tulemusena, või

iii) ühendatud, mis tähendab, et haigusest tulenev kahju hüvitatakse toetuskava raames üksnes tingimusel, et toetusesaaja kohustub tulevikus võtma sobivaid ametiasutuste määratud ennetusmeetmeid;

d) riskide paremaks maandamiseks ja selleks, et sisse seada selged meetmed, mis ergutaksid põllumajandustootjaid tegema kõike, et vähendada haigestumisohtu, tuleks kehtestada kahju alampiir, millest alates põllumajandustootja võib hüvitist saada. Samamoodi ei tohiks enam lubada kogu kahju täies ulatuses hüvitamist, et ergutada riskide maandamist vähimalgi määral. Lisaks tuleks arvestada asjaolu, kas põllumajandustootja tegevus (nt tootmismeetodi valik) on haiguse ohu suurendamisele kaasa aidanud;

e) nagu varemgi, tuleks looma- ja taimehaigusi hüvitada ainult esmatootjatele (põllumajandustootjad). Põllumajandustooteid töötlevate ja turustavate ettevõtete puhul tuleb selliste haiguste mõju nende äritegevusele käsitada tavalise äririskina. Kui sellistel ettevõtetel tekib looma- või taimehaiguste mõju tõttu majanduslikke raskusi, võib neid toetada pääste- või ümberkorraldustoetuste abil. Põllumajanduslike töötlemis- ja turustusettevõtete lisamine vähese tähtsusega riigiabi määrusesse, milles käsitletakse mittepõllumajanduslikke ettevõtteid, võimaldab sellistele ettevõtetele toetuse andmist kuni 200 000 eurot ettevõtte ja kolme majandusaasta kohta;

f) TSE (transmissiivne spongioosne entsefalopaatia) testideks ettenähtud abi puhul on arvesse võetud järgmisi kaalutlusi:

i) testide eesmärk on vältida TSE levikut – haigus, mis on inimeste tervise kaitse seisukohalt eriti murettekitav;

ii) oht konkurentsimoonutuseks, mis tuleneb antava riigiabi eri tasanditest, vähemalt tapaloomade puhul. Enamik liikmesriike siiski annab praegu teataval määral riigiabi. TSE testide hinnad on liikmesriigiti jätkuvalt erinevad. Et vähendada konkurentsimoonutuste ohtu, mis tuleneb inimtoiduks tapetud kariloomade TSE testideks antavatest toetustest, ja soodustada odavate testimisviiside leidmiseks tehtavat uurimistööd, peaks toetus piirduma 40 euroga, mis on praegu parim pakutav ligikaudne hind ühenduses;

iii) juhul kui põllumajandustootjaid sunnitakse maksma surnud kariloomade testimise eest, püüavad mõned neist kontrollimist vältida, kõrvaldades loomakorjuseid ebaseaduslikult, vähendades seeläbi statistika usaldusväärsust ja tekitades ohtu tervisele;

iv) väheväärtuslike loomade puhul, nagu lambad ja kitsed, võivad TSE testid maksta looma väärtusest rohkem. Kui omanikke sunnitakse testide eest maksma, võib sellega kaasneda oht, et neid loomi turustatakse testimata, mis jällegi vähendab andmete kättesaadavust;

([31]) Kui on tõendatud, et looma- või taimehaigus tuleneb ebasoodsatest ilmastikutingimustest, hindab komisjon abimeedet kooskõlas alepeatükiga V.B.3 ning neid nõudeid ei kohaldata.

v) nii surnud loomade kui ka väheväärtuslike loomade puhul tundub abi andmisest tulenev konkurentsimoonutuste oht olevat väiksem kui tapaloomade puhul;

g) surnud loomade suhtes antava abi puhul on arvesse võetud järgmisi kaalutlusi:

i) loomade suremine on loomakasvatuses tavapärane nähtus ja seetõttu osa tavalistest tootmiskuludest;

ii) saastaja-maksab-põhimõte ([32]) näeb ette tootjate esmase vastutuse surnud loomade nõuetekohase kõrvaldamise ning sellest tulenevate kulude katmise eest;

iii) abi andmine jäätmete kõrvaldamiseks võib minna vastuollu põllumajanduses rakendatava põhimõttega, et abi tuleb anda üksnes tegevuse suhtes, mis väljub hea põllumajandustava piiridest. Ühenduse õigusnormidega, mis on osa heast põllumajandustavast, on nõutud loomakorjuste nõuetekohane kõrvaldamine;

iv) surnud loomade kõrvaldamise kulud võivad olla suured, eriti juhul, kui raskete loomade korjused, nagu veised ja hobused, tuleb kõrvaldada kaugetest kohtadest;

v) raske on kontrollida, mida teevad põllumajandustootjad loomakorjustega. On oht, et loomakorjused kõrvaldatakse ebaseaduslikult, põhjustades nii tõsist ohtu tervisele;

vi) kui loomakorjuseid on vaja testida TSE suhtes, võib nende järelevalveta kõrvaldamine testimiskulude vältimiseks kaasa tuua täiendava ohu, et neid loomi ei testita, kuigi võib olla, et just neid loomi tuleks testida, et tagada usaldusväärne statistika TSE kohta;

vii) surnud loomade kõrvaldamiseks antavast riigiabist tulenevat konkurentsimoonutuste ohtu peetakse suhteliselt väikeseks;

viii) riigiabi tuleks lubada üksnes juhul, kui loomad surevad põllumajandustootjate valduses, mitte mujal, nt tapamajades, kus on lihtsam valvata nõuetekohase kõrvaldamise järele;

ix) kui loomi tapetakse ametisutuste korraldusel seoses haigusega, tuleks põllumajandustootjale makstavat hüvitist hinnata ja anda loomahaiguste hüvitamise üldeeskirjade alusel, nagu on sätestatud alapeatükis V.B.4. Seoses TSEga on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 999/2001 (millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad) ([33]) artikli 13 lõikes 4 sätestatud: "Kooskõlas artikli 12 lõikega 2 ja käesoleva artikli lõike 1 punktidega a ja c tapetud loomadest või hävitatud loomsetest saadustest tekkinud kahju hüvitatakse omanikele viivitamatult;"

h) tapamaja jäätmete suhtes antava abi puhul on arvesse võetud järgmisi kaalutlusi:

i) tapamaja jäätmed on mis tahes jäätmed, mis tekivad tapamajade, lihalõikus- või lihamüügiettevõtetele, sealhulgas eelkõige loomsed kõrvalsaadused, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1774/2002 (milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste sanitaareeskirjad) ([34]) kategooriate 1, 2 ja 3 alla.

ii) tapamaja jäätmete kõrvaldamine ja hävitamine on tapamajade ja lihalõikusettevõtete puhul (ning nende klientide puhul, kui neilt selle eest tasu võetakse) tähtis kulutegur;

iii) saastaja-maksab-põhimõte näeb ette jäätmete tekitajate esmase vastutuse jäätmete nõuetekohase kõrvaldamise ning sellest tulenevate kulude katmise eest;

iv) riigiabi andmine selleks otstarbeks võib tekitada suuri konkurentsimoonutusi;

v) üldjuhul tundub järelevalve tagavat, et tapamajajäätmeid käideldakse nõuetekohaselt;

vi) liikmesriikide vahel on laialdane üksmeel, et tapamaja jäätmete kõrvaldamise kulusid peaksid kandma nende jäätmete eest vastutavad ettevõtjad;

vii) seetõttu tundub olevat asjakohane, et riigiabi ei anta tapamajajäätmete kõrvaldamise kulude ja tapamajade muude tegevuskulude katmiseks. Tapamaja jäätmete kõrvaldamisega seotud investeeringuteks antavat riigiabi hinnatakse investeeringutoetust käsitlevate asjakohaste eeskirjade alusel.

([32]) EÜ asutamislepingu artikli 174 lõige 2. Seoses riigiabiga vt eelkõige "Põllumajanduseks antava riigiabi ühenduse suuniste" 5. jagu ja "Keskkonnakaitseks antava riigiabi ühenduse suuniseid" (EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3).

([33]) EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1041/2006 (ELT L 187, 8.7.2006, lk 10).

([34]) EÜT L 273, 10.10.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 208/2006 (ELT L 36, 8.2.2006, lk 25).

V.B.4.2. Tegevuskava

133) Komisjon tunnistab looma- ja taimehaiguste tõrjeks antava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab [tulevase erandimääruse artikli 10] kõigile tingimustele.

134) Komisjon tunnistab TSE testide ja surnud loomadega seotud riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab [tulevase erandimääruse artikli 16] kõigile tingimustele.

135) Surnud loomade ja tapamaja jäätmete suhtes ei luba komisjon järgmist riigiabi:

a) töötlemis- ja turustusettevõtjatele antav abi surnud loomade eest;

b) abi pärast käesolevate suuniste jõustumist tekkinud tapamaja jäätmete kõrvaldamise kulude katmiseks.

136) Kui abi antakse ühenduse ja/või riiklike ja/või piirkondlike abikavade alusel, nõuab komisjon tõendeid, et eri kavade kuhjumine ei põhjusta ülemäärast hüvitamist. Kui ühenduse toetus on heaks kiidetud, tuleb esitada kuupäev ja viited asjaomasele komisjoni otsusele.

137) Komisjon lubab sellist riigiabi ainult põllumajandustootjatele.

V.B.5. *Toetus kindlustusmaksete tasumiseks*

138) Käesolevat alapeatükki kohaldatakse üksnes esmatootjate (põllumajandustootjad) suhtes.

V.B.5.1. Analüüs

139) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) paljudel juhtudel on kindlustus kõige kasulikum vahend riskide heaks maandamiseks ja raskete olukordade lahendamiseks. Seetõttu suhtub komisjon ka edaspidi soosivalt esmatootjate (põllumajandustootjad) kindlustuseks antavasse riigiabisse, pidades silmas, et põllumajandustootjate rahastamisvõimalused on sageli väikesed;

b) suurettevõtted ning põllumajandustooteid töötlevad ja turustavad ettevõtted peaksid ise suutma kindlustuse eest maksta. Sellistele ettevõtetele ei tohiks anda riigiabi kindlustusmaksete tasumiseks;

c) kogemused on näidanud, et kohustus ühendada kindlustus looma- ja taimehaiguste vastu kindlustusega loodusõnnetuste ja samalaadsete juhtumite vastu ei ole vajalik. Liikmesriigid peaksid saama pakkuda riiklikku toetust ka ainult looma- ja taimehaiguste puhul. Siiski tuleks säilitada eristus seoses kaetud riskidel põhineva abi ülemääraga.

V.B.5.2. Tegevuskava

140) Komisjon tunnistab kindlustusmaksete tasumiseks antava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab [tulevase erandimääruse artikli 12] kõigile tingimustele.

141) Komisjon hindab iga juhtumi puhul eraldi muid abimeetmeid seoses kindlustusega loodusõnnetuste ja erakorraliste juhtumite vastu, eelkõige edasikindlustuskavasid ja muid abimeetmeid, millega abistatakse tootjaid eriti suure riskiga piirkondades.

142) Komisjon ei luba riigiabi kindlustusmaksete tasumiseks suurettevõtetele ega põllumajandustooteid töötlevatele ja turustavatele ettevõtetele.

V.C. **Toetus tootmis-, töötlemis- ja turustustegevuse lõpetamiseks**

V.C.1. *Analüüs*

143) Komisjon suhtub soosivalt tootmisvõimsuse sulgemise toetamise kavadesse põllumajandussektoris, tingimusel et need on kooskõlas ühenduse meetmetega tootmisvõimsuse vähendamiseks ja et on täidetud teatavad tingimused, nagu:

a) abi peab olema asjaomase tegevusvaldkonna üldistes huvides,

b) abisaaja peab midagi vastu andma,

c) peab olema välistatud võimalus, et abi kasutatakse pääste- ja ümberkorraldustoetusena,

d) kapitali väärtuse vähenemise ja tulevikus saamata jääva tulu eest ei tohi maksta ülemäärast hüvitist.

V.C.2. *Tegevuskava*

144) Komisjon tunnistab tootmisvõimsuse sulgemiseks antava abi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab järgmistele tingimustele:

a) peab olema tõendatud, et abi teenib tegevusvaldkonna huve tervikuna. Kui ülemäärast tootmisvõimsust ei ole, kuid kui on selge, et kõigi kehtivate normide kohane tootmisvõimsus, mida muidu ei suletaks, suletakse

loomade või inimeste tervise huvides või tervishoiu- või keskkonnakaalutlustel, nagu üldise loomkoormuse vähendamine, piisab sellest tõendamaks, et see tingimus on täidetud;

b) muudel juhtudel tohib anda abi tootmisvõimsuse sulgemiseks üksnes valdkondades, kus on ilmne ülemäärane tootmisvõimsus kas piirkonna või riigi tasandil. Sellistel juhtudel on mõistlik eeldada, et turujõud põhjustavad lõpuks vajalikud struktuurilised ümberkorraldused. Seetõttu saab abi tootmisvõimsuse vähendamiseks heaks kiita üksnes juhul, kui see on osa valdkonna ümberkorraldamise kavast, millel on kindlaksmääratud eesmärgid ja ajakava. Komisjon ei luba piiramatu kestusega abikavasid, kuna kogemused näitavad, et nende tõttu võivad vajalikud muudatused edasi lükkuda;

c) et mõju turule oleks kiire, peaksid ülemäärase tootmisvõimsuse vähendamisele suunatud kavade raames olema tavaliselt ette nähtud kõige rohkem 6 kuud osalemistaotluste kogumiseks ja veel 12 kuud tegelikuks sulgemiseks;

d) komisjon jätab endale õiguse siduda abi andmise luba tingimustega;

e) ei tohi anda abi, mis võib häirida ühise turukorralduse mehhanisme. Abikavasid, mida kohaldatakse tegevusvaldkondades, kus kehtivad tootmise piirangud või piirnormid, hinnatakse iga juhtumi puhul eraldi;

f) abisaaja peab andma piisava vastutasu. See vastutasu kujutab endast tavaliselt lõplikku ja tagasivõtmatut otsust asjaomane tootmisvõimsus kõrvaldada või see pöördumatult sulgeda. See tähendab kas seda, et asjaomane ettevõte sulgeb tootmisvõimsuse täielikult, või rohkem kui ühte tootmiskohta omava ettevõtte puhul seda, et konkreetne tootmiskoht suletakse. Abisaaja peab võtma õiguslikult siduva kohustuse selle kohta, et sulgemine on lõplik ja pöördumatu ja et abisaaja ei alusta sama tegevust mujal. See kohustus peab kehtima ka asjaomase rajatise tulevase ostja suhtes;

g) tootmisvõimsuse vähendamise kavad võivad hõlmata üksnes põllumajandustootjaid, kes on tegelikult tootnud, ja üksnes tootmisvõimsusi, mida on tegelikult ja pidevalt kasutatud viimased viis aastat enne sulgemist. Kui tootmisvõimsus on juba lõplikult suletud või kui selline sulgemine tundub vältimatu, puudub abisaajapoolne vastutasu, mistõttu ei tohi abi anda;

h) et vältida erosiooni ja muud kahjulikku mõju keskkonnale, tuleb tootmisest kõrvaldatud avatud põllumaad ja viljapuuaiad põhimõtteliselt metsastada nii, et tagada, et kahjulikku mõju keskkonnale saab vältida. Teise võimalusena võib avatud põllumaad ja viljapuuaedu uuesti kasutada pärast 15 aasta möödumist tootmisvõimsuse tegelikust sulgemisest. Seni tuleb sellist põllumaad või viljapuuaedu hoida heas põllumajanduslikus ja keskkondlikus seisundis kooskõlas määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikliga 5 ja asjaomaste rakenduseeskirjadega. Nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiiviga nr 96/61 (saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta) ([35]) hõlmatud käitised suletakse kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 3, millega nõutakse, et võetakse vajalikud meetmed tegevuse täieliku lõpetamise järel, et vältida saastuse ohtusid ja viia tegevuskoht tagasi rahuldavasse seisukorda;

i) et tagada riikliku toetuse võimalikult suur mõju olemasolevatele tootmisvõimsustele, tagavad liikmesriigid, et üksnes kohustuslikke vähimaid nõudeid täitvad ettevõtted on abikõlblikud ja et neid nõudeid mittetäitvad ettevõtted, kes oleksid niikuinii kohustatud tootmise lõpetama, ei saa toetust;

j) tuleb välistada võimalus, et abi antakse raskustes olevate ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks. Kui abisaaja on majanduslikes raskustes, hinnatakse abi andmist raskustes olevate ettevõtete päästmist ja ümberkorraldamist käsitlevate ühenduse suuniste kohaselt;

k) abikava peaks kõigile asjaomase valdkonna ettevõtjatele kehtima ühesugustel tingimustel. Et mõju oleks võimalikult suur, peaks liikmesriik kasutama selget konkursikutsete süsteemi, mis avalikult kutsuks kõiki võimalikke huvitatud tootjaid osalema. Samas tuleks kava juhtida nii, et see ei eelda ega soodusta konkurentsivastaseid kokkuleppeid ega kooskõlastatud tegevust asjaomaste ettevõtete seas;

l) abi summa peaks rangelt piirduma hüvitisega varade väärtuse vähenemise eest, mida mõõdetakse varade jooksva müügiväärtuse abil, ja ergutustoetusega, mis ei tohi ületada 20 % varade väärtusest. Hüvitist võib anda ka tootmisvõimsuse kõrvaldamise ja metsastamise kulude katteks. Samuti võib toetust maksta selleks, et

([35]) EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 166/2006 (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

tasakaalustada kava rakendamisest tulenevate kohustuslike sotsiaalkulutuste mõju;

m) kuna nende toetusmeetmete eesmärk on asjakohane tegevusvaldkond ümber korraldada nii, et lõpuks saaksid kasu selles valdkonnas tegutsema jäävad ettevõtjad, ja et vähendada konkurentsimoonutuste ja ülemäärase hüvitamise ohtu, leiab komisjon, et vähemalt pool nendele toetustele tehtavatest kulutustest tuleks katta selle valdkonna antavast panusest. See tähendab, et valdkonnas tegutsejad peavad maksma rahas kinni vähemalt 50 % tegelikest riiklikest kulutustest kava rakendamisele. See nõue ei kehti, kui tootmisvõimsus suletakse tervislikel või keskkondlikel põhjustel;

n) kui liikmesriik kehtestab kava tootmisvõimsuse sulgemiseks, kohustub ta mitte andma mis tahes abi uute tootmisvõimsuste loomiseks asjaomases tegevusvaldkonnas viis aastat pärast tootmisvõimsuse sulgemise kava lõppemist.

V.D. **Abi raskustes olevate ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks**

145) Raskustes olevate põllumajandusvaldkonna ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat abi hinnatakse kooskõlas kohaldatavate ühenduse suunistega, mis käsitlevad riigiabi raskustes olevate ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks. ([36])

VI. **MUUD TOETUSELIIGID**

VI.A. **Tööhõivealane abi**

VI.A.1. *Analüüs*

146) Alates 2002. aastast on tööhõivealast abi põllumajanduses käsitletud komisjoni 12. detsembri 2002. aasta määruses (EÜ) nr 2204/2002, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist tööhõivealase riigiabi suhtes. ([37]) Kõnealuse määrusega kehtestatud eeskirjad loovad sidusa raamistiku sellisele toetusele. Põllumajandussektoris piirduva tööhõivealase abi suhtes, mis vastab kõigile muudele kõnealuse määruse tingimustele, ei ole tehtud erandit. Põllumajandussektori ja eelkõige esmatootmise eripära tõttu võib liikmesriikidel olla huvi kehtestada konkreetseid abikavasid tööhõive toetamiseks põllumajanduses. Kui selline abi on kättesaadav kogu põllumajandussektoris, piirdumata teatavate toodetega, tunduvad sellise toetuse kasutegurid siiski üles kaaluvat konkurentsimoonutuste ohu, mis sellest tuleneb.

VI.A.2. *Tegevuskava*

147) Komisjon tunnistab põllumajanduses antava tööhõivealase riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile määruse (EÜ) nr 2204/2002 artiklite 1 ja 2 ning 4–9 tingimustele. Põllumajandussektoriga piirduvat abi lubatakse anda samadel tingimustel.

VI.B. **Abi teadus- ja arendustegevuseks**

148) Abi teadus- ja arendustegevuseks põllumajanduses, sealhulgas võimalust anda täiendavat toetust teadustegevuseks põllumajanduse huvides, hinnatakse kooskõlas kriteeriumidega, mis on sätestatud kohaldatavas teadus- ja arendustegevuseks antava riigiabi ühenduse raamistikus. ([38])

VI.C. **Põllumajanduses kohaldatavad horisontaalsed abistamisvahendid**

149) Täielikkuse huvides tuleks märkida, et lisaks eespool kirjeldatud abistamisvahenditele ja eeskirjadele kohaldatakse põllumajandussektoris ka järgmisi eeskirju, milles käsitletakse abi määratlust ja abi kokkusobivust EÜ asutamislepinguga:

a) komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 68/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist koolitusabi suhtes; ([39])

b) komisjoni teatis riigiabi ja riskikapitali kohta; ([40])

c) komisjoni teatis EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes; ([41])

d) ühenduse raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena; ([42])

e) komisjoni 28. novembri 2005. aasta otsus 2005/842/EÜ, EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes; ([43])

([36]) ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.

([37]) EÜT L 337, 13.12.2002, lk 3. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1040/2006 (ELT L 187, 8.7.2006, lk 8).

([38]) EÜT C 45, 17.2.1996, lk 5; nagu seda on hiljem muudetud seoses selle kohaldamisega põllumajanduse suhtes, EÜT C 48, 13.2.1998, lk 2; asendatakse uue raamistikuga alates 1.1.2007.

([39]) EÜT L 10, 13.1.2001, lk 20. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1040/2006 (ELT L 187, 8.7.2006, lk 8).

([40]) EÜT C 235, 21.8.2001, lk 3.

([41]) EÜT C 71, 11.3.2000, lk 14.

([42]) ELT C 297, 29.11.2005, lk 4.

([43]) ELT L 312, 29.11.2005, lk 67.

f) komisjoni 25. juuni 1980. aasta direktiiv 80/723/EMÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhete läbipaistvuse kohta; ([44])

g) komisjoni teatis ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis sisalduvate riigiabi elementide kohta; ([45])

h) komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes; ([46])

i) asutamislepingu artiklite 92 ja 93 [praegu 87 ja 88] kohaldamine riigi osalusega äriühingute suhtes. ([47])

150) Kui mõnda neist abistamisvahenditest vaadatakse läbi, kavatseb komisjon säilitada oma seisukoha põllumajanduse kaasamise kohta, välja arvatud juhul, kui ilmnevad veenvad põhjused põllumajandusele erikohtlemise võimaldamiseks.

151) Asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta põllumajandussektoris tuleb märkida, et komisjon on võtnud seisukoha, et asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvad, ühise turukorraldusega hõlmatud tooteid tootvaid ja turustavaid ettevõtteid ei saa pidada ettevõteteks, kellele on tehtud ülesandeks osutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid asutamislepingu artikli 86 lõikes 2 määratletud tähenduses. ([48])

VI.D. **Põllumajandustoodete reklaamimiseks antav abi**

VI.D.1. *Analüüs*

152) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) "reklaam" käesoleva alapeatüki mõistes on mis tahes toiming, mille eesmärk on ärgitada ettevõtjaid või tarbijaid ostma kõnealust toodet. See hõlmab kogu materjali, mida jagatakse samal eesmärgil otse tarbijatele, sealhulgas tarbijatele suunatud reklaami, mida tehakse müügikohas;

b) teisest küljest ei käsitata reklaamina müügiedendusmeetmeid, mis on määratletud kui teaduslike teadmiste levitamine üldsusele, messide või näituste korraldamine ja nendel osalemine ning samalaadne suhtekorralduslik tegevus, sealhulgas küsitlused ja turu-uuringud; kui kulusid käsitatakse abikõlblikena riigiabi saamiseks kõnealuste suuniste muudes punktides ja eelkõige alapeatüki IV.K. asjaomastes sätetes, kohaldatakse riigiabi suhtes neid eeskirju; selles kontekstis ei käsitata tegevusi, nagu ettevõtjate vahel teadmiste jagamiseks nõupidamiste, konkursside, messide ja näituste korraldamine ning nendel osalemine ning teadusandmete populariseerimine ja faktilist laadi teave kvaliteedisüsteemide kohta, reklaami vaid tehnilise toena;

c) üldise teabe esitamist toiduainete (nt puuvili) eeliste kohta, mis õhuta tarbijaid toodet ostma, ei käsitata reklaamina, sest see ei too tootjale otsest kasu;

d) tavaliselt eeldatakse, et reklaamikulud kannavad tootjad ja turustajad ise kui osa nende tavalisest majandustegevusest; kui põllumajandustoodete reklaamimiseks antavat abi ei käsitada tegevusabina, vaid see on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ühisturuga kokkusobiv, ei tohi see häirida kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, ning peaks soodustama teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengut.

e) keskmises või pikaajalises perspektiivis tunnustavad tarbijad püsiva kõrge kvaliteediga tooteid; püsivalt kõrgete kvaliteedinormide saavutamisele suunatud kvaliteedikontrollikavade reklaamimine suurendab tõenäoliselt tarbija usaldust ühenduse põllumajandustoodangu vastu, parandab põllumajandusettevõtete sissetulekuid ning edendab seega sektori arengut tervikuna; lisaks on kvaliteetsetel toodetel eriomadusi, mida ei ole muudel samalaadsetel toodetel; selliste eriomaduste reklaamimine ei eksita tarbijat ja tõenäoliselt aitab kaasa sektori arengule; seepärast peaks toetus, selle asemel et seda anda positiivsete kriteeriumide alusel nagu varem, olema suunatud reklaamikampaaniatele, et soodustada kvaliteettooteid, mis vastavad määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 32 kehtestatud kriteeriumidele;

f) kui on tegemist viitega toodete päritolule, on komisjon mitmel aastal lubanud anda teatavat liiki toetust põllumajandustoodete reklaamimiseks; siiski on kogemused näidanud, et tihti on selliste reklaamikampaaniate eesmärk tugevamalt mõjutada omamaiste tarbijate

([44]) EÜT L 195, 29.7.1980, lk 35. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/81/EÜ (ELT L 312, 29.11.2005, lk 47).
([45]) EÜT C 209, 10.7.1997, lk 3.
([46]) EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3.
([47]) EÜ bülletään 9-1984.
([48]) Komisjoni 11. aprilli 2000. aasta otsus 2000/628/EÜ abi kohta, mida Itaalia andis Centrale Latte di Roma'le (EÜT L 265, 19.10.2000, lk 26, punktid 113–115).

eelistusi sama liikmesriigi toodete kasuks, mis teeb sellega seotud abi asutamislepinguga kokkusobimatuks;

g) kui põllumajandus- või muul tootel või toiduainetel on eriomadusi, mis on seotud selle geograafilise päritoluga, on toote või toiduaine tootjal võimalik asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste kaudu taotleda kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähise registreerimist kooskõlas nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määruse nr 510/2006 (põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta) ([49]) sätetega; registreerimine tähendab seda, et ühendus tunnustab väga lähedase seose olemasolu asjaomase toote eriliste väärtuste ja selle geograafilise päritolu vahel; sellistel juhtudel ei ole ühine huvi vastuolus abi andmisega reklaamimiseks ja reklaamile, mis sisaldab viidet asjaomase toote päritolule, tingimusel et viited päritolule vastavad täpselt ühenduses registreeritud viidetele; sarnased kaalutlused kehtivad ka muude päritolunimetuste korral, mis on kaitstud ühenduse õigusaktide alusel, näiteks veinid, mis on toodetud määratletud piirkonnas vastavalt nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1493/1999 (veinituru ühise korralduse kohta) ([50]) artiklitele 54–58;

h) viimastel aastatel on komisjon heaks kiitnud riiklikku toetust kvaliteedimärkide väljatöötamiseks; selline abi on õigustatud märkide väljatöötamise algusjärgus; kogemused on siiski näidanud, et võib säilitada abi seoses kvaliteedimärgiga toodete ja toote päritolu reklaamimiseks omamaisel turul ja teise liikmesriigi turul tingimusel, et viide toote päritolule on reklaamimisel teisejärguline, sest viite selline esitus peaks takistama asutamislepingu artikli 28 rikkumist;

i) riigiabi andmine ühe või enama teatava ettevõtte toodete reklaamimiseks kujutab otsest konkurentsimoonutuste ohtu ja ei aita kaasa sektori kui terviku soodustamisele; seepärast peaks kõnealune abi olema keelatud

j) selleks, et vastata riigiabi saamise tingimustele, peavad reklaamikampaaniad täitma ühendusesiseselt reklaamitegevuse suhtes kohaldatavaid eeskirju. Seepärast peab mis tahes toiduainete riiklikult rahastatav reklaamikampaania vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ (toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) ([51]) artikli 2 sätetele ja märgistamist käsitlevatele erieeskirjadele, mis on kehtestatud mitmesuguste toodete suhtes (nt vein, piimatooted, munad ja kodulinnuliha);

k) otsese abisaajana peaks asjaomane sektor katma vähemalt 50 % reklaamikampaaniate kuludest;

l) kui reklaam on oma olemuselt üldine ja toob kasu kogu põllumajandussektorile võib abi määr olla kuni 100 %;

m) seoses mõjuga, mida laiaulatuslik reklaamimine võib konkurentsile ühenduses avaldada, tundub vajalik kehtestada nõue esitada komisjonile eelteatis reklaamitegevuse kohta, sealhulgas tegevuse kohta, mis on hõlmatud praeguste abikavadega;

n) riigiabi kolmandates riikides reklaamimiseks ei tekita tavaliselt ohte siseturu toimimisele. Siiski võib see mõjutada ettevõtete konkurentsivõimet, eriti juhul, kui sellist reklaami kasutatakse teiste liikmesriikide ettevõtete kahjustamiseks;

o) komisjonil puuduvad piisavad kogemused kolmandates riikides reklaamimiseks antava riigiabi suhtes. Seepärast on raske kehtestada üksikasjalikke tingimusi sellise abi hindamiseks. Kolmandates riikides reklaamimiseks antava toetuse õiguslik raamistik nõukogu 14. detsembri 1999. aasta määruses (EÜ) nr 2702/1999 (põllumajandussaaduste ja -toodetega seotud teavitamis- ja müügiedendusmeetmete kohta kolmandates riikides) ([52]) võib osutuda siiski sobivaks võrdlusaluseks, et hinnata riigiabi kolmandates riikides reklaamimiseks.

VI.D.2. *Tulevane tegevuskava*

153) Ühenduses korraldatavate reklaamikampaaniate jaoks antav riigiabi tunnistatakse asutamislepinguga kokkusobivaks, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) reklaamikampaaniad on ette nähtud kvaliteettoodetele, mis vastavad määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 32 alusel kehtestatud kriteeriumidele, ühenduses tunnustatud nimetustele (kaitstud päritolunimetus või kaitstud geograafiline tähis või muud ühenduse õigusaktidega

([49]) ELT L 93, 31.3.2006, lk 12.

([50]) EÜT L 179, 14.7.1999, lk 1. Määrust on viimatud muudetud määrusega (EÜ) nr 2165/2005 (ELT L 345, 28.12.2005, lk 1).

([51]) EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2003/89/EÜ (ELT L 308, 25.11.2003, lk 15).

([52]) EÜT L 327, 21.12.1999, lk 7. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 2060/2004 (ELT L 357, 2.12.2004, lk 3).

kaitstud päritolu nimetused) või riiklikele ja piirkondlikele kvaliteedimärkidele;

b) reklaamikampaania ei ole suunatud ühe või enama teatava ettevõtte toodetele;

c) reklaamikampaania vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ artikli 2 sätetele ning vajadusel märgistamist käsitlevatele erieeskirjadele, mis on kehtestatud mitmesuguste toodete suhtes (vt punkti 152 alapunkt j).

154) Kui reklaamikampaania on ette nähtud ühenduses tunnustatud nimetustele, on viide toote päritolule lubatud, tingimusel et viide vastab täpselt sellistele ühenduses registreeritud viidetele.

155) Riiklike ja piirkondlike kvaliteedimärkide puhul peab toote päritolule viitamine olema teisejärguline. Et hinnata kas toote päritolu on reklaamis teisejärguline, võtab komisjon arvesse teksti ja/või sümboli üldist tähtsust, sealhulgas pildid ja üldine esitus, mis osutavad toote päritolule ning teksti ja/või sümboli tähtsust, mis osutavad peamisele müügieelisele, s.t reklaami see osa, mis ei rõhuta päritolu.

156) Otsetoetuse määr ei ületa 50 %. Kui sektori ettevõtted annavad oma panuse vähemalt 50 % ulatuses mis tahes kujul, võib abi osatähtsus ulatuda 100 %ni.

157) Lisaks tunnistatakse reklaamiks antav riigiabi kuni 100 % ulatuses kokkusobivaks, kui reklaam on üldise iseloomuga ja toob kasu kõigile asjaomaste toodete tootjatele. Sellises reklaamis ei ole toote päritolu nimetamine lubatud. Reklaami võivad teha tootjarühmad või muud organisatsioonid hoolimata nende suurusest.

158) Reklaamitegevusest, mille aastaeelarve ületab viis miljonit eurot, tuleb teatada eraldi.

159) Komisjon vaatab läbi ja tunnistab kolmandates riikides reklaamimiseks antava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see on kooskõlas määruse (EÜ) nr 2702/1999 põhimõtetega. Komisjon ei tunnista siiski kokkusobivaks reklaamimiseks antavat riigiabi, mis:

a) antakse konkreetsetele ettevõtetele;

b) ohustab teiste liikmesriikide toodete müüki või halvustab neid;

VI.E. **Subsideeritud lühiajaliste laenudena antav abi**

VI.E.1. *Analüüs*

160) Tulevase tegevuskava kehtestamiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) varem on komisjon lubanud riigiabi lühiajalisteks laenudeks. ([53]) Sellised kulud on tegelikult tavalised tegevuskulud, mida peaks kandma sektor – nii nagu neid kannavad kõik muud sektorid;

b) lisaks on selline abimeede muutnud riigiabi eeskirjad keerukaks ning see ei kajasta üldist vajadust lihtsama süsteemi järele;

c) vähese tähtsusega abi kohaldamine põllumajandussektori suhtes loob lihtsa ja detsentraliseeritud süsteemi, mis lubab liikmesriikidel soovi korral jätkata selliste toetuste andmist väiketootjatele;

d) seepärast ei luba komisjon enam riigiabi lühiajalisteks laenudeks.

VI.E.2. *Tegevuskava*

161) Komisjon ei tunnista lühiajaliste laenudena antavat riigiabi asutamislepinguga kokkusobivaks.

VI.F. **Direktiivi 2003/96/EÜ kohase maksuvabastusega seotud abi**

VI.F.1 *Analüüs*

162) Vähendatud maksumäära andmise ja põllumajanduses maksustamise suhtes erandite tegemise võimalus on ühenduse aktsiisialastes õigusaktides olnud alates 1993. aastast. Seni ei ole selgelt sätestatud kõnealuste meetmete kokkusobivus riigiabiga. Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ, ([54]) millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, on liikmesriikidel lubatud kohaldada maksuvabastust ja -vähendust, erinevaid maksumäärasid ja maksutagastust. Kõnealuse direktiivi artikli 26 lõikes 2 on selgesõnaliselt osutatud tõsiasjale, et "sellised käesolevas direktiivis käsitletud meetmed nagu maksuvabastus ja -vähendus, erinevad maksumäärad ja maksutagastus võivad kujutada endast riigiabi ning sellisel juhul tuleb neist komisjonile teatada asutamislepingu artikli 88 lõikes 3 sätestatud korras".

([53]) Vt komisjoni teatis riigiabi kohta: subsideeritud lühiajalised laenud põllumajanduses (*credits de gestion*), EÜT C 44, 16.2.1996, lk 2.

([54]) ELT L 283, 31.10.2003, lk 51. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2004/75/EÜ (ELT L 157, 30.4.2004, lk 100).

163) Kõnealuseid meetmeid võib tõesti käsitada riigiabina järgmistel põhjustel: neid võib käsitada riiklikult rahastatavatena, sest nende kohaldamine toimub liikmesriigi rahalistest vahenditest; kui meetmeid kohaldatakse konkreetses majandussektoris, annavad nad eelise teatud ettevõtetele või teatavat liiki toodetele; nad võivad kahjustada või ähvardavad kahjustada konkurentsi sellises tundlikus sektoris nagu põllumajandus, kus kaubavood on väga suured.

164) Tuleb koostada eeskiri, et saaks hinnata selliste meetmete kokkusobivust asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c.

165) Direktiivi 2003/96/EÜ artiklis 8 on sätestatud, et kõnealuse direktiivi I lisa tabelis B sätestatud madalaimat maksustamistaset kohaldatakse toodete suhtes, mida kasutatakse mootorikütusena põllumajanduses, aianduses ja metsanduses.

166) Direktiivi 2003/96/EÜ artikli 15 lõikes 3 on sätestatud, et liikmesriigid võivad kohaldada kuni nullini vähendatud maksustamistaset põllumajanduses, aianduses ja metsanduses kasutatavate energiatoodete ja elektrienergia suhtes, kuid nõukogu uurib komisjoni ettepaneku alusel enne 1. jaanuari 2008, kas on võimalik nullini vähendatud maksustamistaseme kohaldamisest loobuda.

167) Komisjon võtab kõnealuseid sätteid arvesse, kui ta koostab eeskirju riigiabiga kokkusobivuse kohta põllumajandussektoris esmatootmise puhul, tagades samal ajal, et põllumajanduses ei kohaldataks eri maksumäärasid. Kui direktiivi 2003/96/EÜ artiklis 8 ja artikli 15 lõikes 3 sätestatud maksustamise meetmeid on kohaldatud võrdselt kogu põllumajandussektori suhtes, võib komisjon käsitada kõnealust meedet sektori arengule kaasaaitava tegurina. Komisjon on seni saanud teatisi maksuvähenduste kohta vaid seoses mootorikütusega põllumajanduslikul esmatootmisel. Pidades silmas, et kõnealused vähendused põhinevad tegelikult esmatootmisel kasutatud mootorikütuse kogusel (mis peaksid olema põhjendatud põllumajandustootjate esitatud arvetega) ja põllumajandusettevõtete väikesemahulist struktuuri Euroopa Liidus (enam kui 60 % põllumajandustootjate põllumajanduskõlvik on vähem kui viis hektarit), leiab komisjon, et kõnealune meede ei moonuta põhjendamatult konkurentsi. Analoogia põhjal peaksid põllumajanduslikul esmatootmisel kasutatavate energiatoodete ja elektrienergia seotud maksuvabastused olema väikesemahulised ja ei tohiks seega kahjulikult mõjutada kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus üldiste huvidega.

168) On võimalik, et ebaseaduslikku riigiabi on seoses põllumajandusliku esmatootmisega maksuvabastuse ja -vähenduse, eri maksumäärade ja maksutagastusena antud alates direktiivi nr 2003/96/EÜ jõustumisest. Kui need vastavad kõnealuse direktiivi asjaomastele sätetele ja eri maksumäärasid ei ole põllumajanduses kohaldatud, peaks need tunnistama asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks.

VI.F.2. **Tegevuskava**

169) Madalaima maksustamistaseme kohaldamine direktiivi 2003/96/EÜ I lisa tabeli B kohaselt toodete suhtes, mida kasutatakse mootorikütusena põllumajanduslikul esmatootmisel tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, tingimusel et põllumajanduses ei kasutata eri maksumäärasid.

170) Kuni nullini vähendatud maksustamistaseme kohaldamine põllumajanduslikul esmatootmisel kasutatavate energiatoodete ja elektrienergia suhtes tunnistatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks kuni 31. detsembrini 2007 või nõukogu kindlaksmääratud muu kuupäevani, tingimusel et põllumajanduses ei kasutata eri maksumäärasid. Direktiivi 2003/96/EÜ muutmisel vaadatakse praegune säte vastavalt läbi.

171) Kui nõukogu tunnistab kuni nullini vähendatud maksustamistaseme kohaldamise põllumajandustöödel kasutatavate energiatoodete ja elektrienergia suhtes kehtetuks, tunnistatakse direktiivi 2003/96/EÜ kohase maksuvabastusega seotud riigiabi kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c, kui kõnealune vähendamine vastab direktiivi kõigile asjaomastele sätetele ja põllumajanduses ei kohaldata eri maksumäärasid.

172) Alates direktiivi 2003/96/EÜ jõustumisest antud ebaseaduslik riigiabi tunnistatakse kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c, kui see vastab kõigile käesolevas peatükis sätestatud asjaomastele sätetele ja põllumajanduses ei kohaldata eri maksumäärasid.

VII. **ABI METSANDUSSEKTORILE**

VII.A. **Sissejuhatus**

173) Riigiabi andmine metsandussektorile (metsandus ja metsatööstus) ([55]) ei ole reguleeritud ühegi konkreetse ühenduse eeskirjaga. Lisaks riigiabile, mida antakse vastavalt ühenduse eeskirjadele, mis on ühised kõigis sektorites, eelkõige ühenduse teadus- ja arendustegevuse raamprogramm ([56]) ja raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised ([57]), kehtivad teatavad kaubandusele ja tööstuslikuks tootmiseks antavat riigitoetust reguleerivad ühenduse rahastamisvahendid siiski ka metsandussektoris, eelkõige komisjoni regionaalabi suunised aastateks 2007–2013 ja ühenduse suunised keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta. ([58]) Met-

([55]) Käesolevates suunistes on mõiste metsandus Eurostati määratluse tähenduses (kasvava metsa tootmine ning looduslike metsamaterjalide väljavedu ja kogumine, sealhulgas vähetöödeldavad tooted, nagu küttepuit tööstuse tarbeks).

([56]) EÜT C 45, 17.2.1996, lk 5.

([57]) Vt joonealust märkust 36.

([58]) Vt joonealust märkust 19.

sandussektorile võib anda abi ka tööstustegevuse suhtes kohaldatava vähese tähtsusega abi määruse ja määruse (EÜ) nr 70/2001 alusel, mida põllumajandustootmise suhtes ei kohaldata. Lisaks eespool nimetatud eeskirjadele ja vahenditele on komisjonil välja kujunenud tava, mille kohaselt lubatakse riigiabi metsade kaitseks, edendamiseks, arenguks ja säilitamiseks seoses metsade ökoloogilise, kaitse- ja puhkefunktsiooniga. Et see tava oleks läbipaistev ja et määrata kindlaks selle reguleerimisala muude metsandussektoris kohaldavate riigiabi eeskirjade suhtes, on asjakohane määratleda tegevuskava, mida komisjon metsandussektorile antava riigiabi suhtes kohaldab. Kõnealuse tegevuskava koostamisel on vaja arvestada ka määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaselt metsamaa säästvale kasutusele suunatud meetmetele antavat toetust, et tagada metsandusele antava riigiabi ja kaasfinantseeritava toetuse järjepidevus.

VII.B. **Analüüs**

174) Tulevase tegevuskava kindlaksmääramiseks on komisjon võtnud arvesse eelkõige järgmisi kaalutlusi:

a) metsandussektorile võib riigiabi anda vastavalt ühenduse eeskirjadele, mis on ühised kõigis kaubandus- või tööstussektorites. Käesoleva peatüki sätted ei piira kõnealuste eeskirjade võimalikku kohaldamist, kuid need peaksid piirduma metsandusele antava täiendava riigiabiga, mis edendab metsade ökoloogilist, kaitse- ja puhkefunktsiooni ning tagab vastavuse põllumajandustootmist ja maaelu arengut hõlmavale riigiabile;

b) käesoleva peatüki eeskirju tuleks kohaldada ainult kasvavate puude ja nende looduskeskkonna suhtes metsades ja muul metsamaal, sealhulgas meetmed metsade ökoloogilise ja kaitsefunktsiooni säilitamiseks ja suurendamiseks ning metsade puhkefunktsiooni propageerimise ning sotsiaalse ja kultuurilise mõõtmega seotud meetmed. Neid ei tohiks kohaldada metsatööstusele ega puiduveole ning puude või muude metsaressursside töötlemiseks antava riigiabi suhtes, mille eesmärk on toodete või energia tootmine, kuna sellistele tegevustele antakse toetust muude ühenduse eeskirjade alusel;

c) komisjon on tavaliselt heaks kiitnud riigiabi, mis katab kuni 100 % abikõlblikest kuludest meetmetele, mis edendavad metsakeskkonna säilitamist, sealhulgas puude istutamist, langetamist ja laasimist või langenud puude koristamist, fütosanitaarmeetmeid ja melioratsiooni. Sellise abi andmist tuleks jätkata, kui liikmesriik suudab tõendada, et need meetmed soodustavad metsaga kaetuse suurendamist pikaajaliselt ja bioloogilise mitmekesisuse, metsa tervislikku ökosüsteemi ja kaitsefunktsiooni säilitamist ja taastamist. Sellist abi tuleks lubada tormide, tulekahjude, üleujutuste või sarnaste sündmuste tõttu kahjustatud metsade taastamiseks. Selle tegevuskava kohaselt ei tohiks lubada abi majanduslikult tasuvaks langetuseks või taastamiseks pärast langetust ja mis tahes istandikele, nende asutamisele või säilitamisele, kui ei ole tõendatud kasu keskkonnale või puhkefunktsioonile;

d) eespool nimetatud tegevuskava peaks jätkuvalt kohaldama metsa puhkefunktsiooni kasutamist soosivate meetmete suhtes, sealhulgas metsade multifunktsionaalse kasutamise soodustamine, näiteks infrastruktuur külastajate suunamiseks, metsateed ja üldised teabematerjalid metsa kohta. Sellise abi heakskiitmise tingimuseks peaks olema, et abikõlblikud metsaga kaetud alad ja infrastruktuurid on puhkealadena tasuta ligipääsetavad kõigile kasutajatele ja et teabematerjalid sisaldavad üksnes üldist teavet metsade kohta ja neis ei avaldata reklaami toodete ega tootjate kohta;

e) varem on komisjon vastavalt põllumajandussuunistele kiitnud heaks toetuse metsaomanike ja metsatööliste koolituseks. Kuna metsaomanikud on tihti põllumajandustootjad ja on tõenäoline, et nende koolitus ja nõustamine on seotud nende ettevõtte nii põllumajandus- ja kui ka metsandustegevusega, tuleks põllumajanduses kohaldatavaid eeskirju koolitusteks ja nõustamiseks antava abi suhtes kohaldada ka metsanduses. Seda põhimõtet peaks kohaldama ka metsaühistutele antava abi suhtes, kuna komisjon on varem lubanud sellist abi põllumajandussuuniste alusel, ning katse- ja näidisprojektideks, samuti abi metsamaa otsmiseks antava abi suhtes;

f) et metsandusele antava riigiabi eeskirjad oleksid kooskõlas maaelu arengu poliitikatega, tuleks metsandusmeetmeteks antavat abi, mis vastab määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklite 43–49 tingimustele, käesolevas peatükis lubada.

VII.C. **Metsanduse tegevuskava**

175) Metsade säilitamiseks ja nende seisundi parandamiseks ning metsade ökoloogilise, kaitse- ja puhkefunktsiooni edendamiseks tunnistab komisjon järgmiste abikõlblike kulude osas kuni 100 %-lise riigiabi asutamislepingu artikli 87

lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui liikmesriik tõendab, et need meetmed on aitavad otseselt kaasa metsade ökoloogilise, kaitse- ja puhkefunktsiooni, bioloogilise mitmekesisuse ja metsa tervisliku ökosüsteemi säilitamisele või taastamisele:

a) puude ja muude taimede istutamine, laasimine, hõrendamine ja langetamine olemasolevates metsades, langenud puude koristamine, samuti õhusaaste, loomade, tormide, tulekahjude, üleujutuste või sarnaste sündmuste tõttu kahjustatud metsade taastamine, samuti selliste meetmete projekteerimiskulud, kui selliste meetmete peamine eesmärk on aidata kaasa metsa ökosüsteemi ja bioloogilise mitmekesisuse või traditsioonilise maastiku säilitamisele või taastamisele. Abi ei anta langetamiseks, mille peamine eesmärk on puidu saamine majandusliku tasuvuse pärast, või asendusistutamiseks, kui langetatud puud asendatakse. Abi võib anda ka metsastamismeetmetele, sealhulgas projekteerimiskulud, et suurendada metsaga kaetust, edendada bioloogilist mitmekesisust, luua metsaalasid puhkevõimalusteks, võidelda erosiooni ja kõrbestumisega või edendada metsa samalaadset kaitsvat funktsiooni. Abi metsaga kaetuse suurendamiseks võib anda ainult tõendatud keskkonnakaitselistel põhjustel, nagu metsaga kaetus on väike või metsaalade loomine naabrusesse. Abi ei anta metsastamiseks lühikese raieringiga puuliikide puhul. Puhkevõimalusteks loodud metsastatud alad peavad olema üldsusele tasuta ligipääsetavad. Metsaminekut võib piirata juhul, kui see on vajalik tundlike alade kaitseks;

b) mullastiku kvaliteedi hooldamine ja parandamine metsades ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamine. Meetmed võivad hõlmata melioratsiooni väetamise või muu töötluse abil, et parandada mullastiku looduslikku tasakaalu, vähendada taimede liigset tihedust ja tagada piisav veesisaldus ja kuivendamine. Abi võib anda ka selliste meetmete projekteerimiskuludele. Meetmed ei tohi vähendada bioloogilist mitmekesisust, põhjustada toitainete leostumist ega kahjustada loodusvete ökosüsteeme või veekaitsevööndit;

c) kahjurite, kahjurite tekitatud kahju ja puuhaiguste ennetamine, likvideerimine ja ravimine ning loomade tekitatud kahju ennetamine ja likvideerimine, samuti sihtotstarbelised meetmed, sealhulgas teede ehitamine ja hooldamine ning muu infrastruktuuri loomine, et ennetada metsatulekahjusid. Abikõlblikud kulud võivad hõlmata ennetavaid ja ravivaid meetmeid, sealhulgas mullaharimine seoses taasistutamisega, ning sellisteks meetmeteks vajalikke kaitsevahendeid, seadmeid ja materjale. Abi andmisel tuleks eelistada bioloogilisi ja mehaanilisi ennetus- ja ravimeetodeid, välja arvatud siis, kui on võimalik tõendada, et sellised meetodid ei ole asjakohase haiguse või kahjuriga võitlemiseks piisavad. Abi võib anda varude kahjude hüvitamiseks ja asutuste käsul kõnealuse haiguse või kahjuriga võitlemisel hävitatud varude või loomade poolt hävitatud varude taastamiskulude hüvitamiseks turuväärtuse ulatuses. Juurdekasvuga seotud kahjude turuväärtuse arvutamisel võetakse arvesse hävitatud varude võimalikku juurdekasvu kuni tavalise lageraieni;

d) looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamine ja hooldamine, sealhulgas projekteerimiskulud;

e) metsateede rajamine, parandamine ja hooldamine, infrastruktuurid külaliste suunamiseks, sealhulgas rajatised erivajadustega inimestele, teeviidad, vaateplatvormid ja muud samalaadsed konstruktsioonid, sealhulgas projekteerimiskulud, kui metsad ja infrastruktuurid on puhkealadena tasuta ja avalikuks kasutamiseks. Metsaminekut või juurdepääsu selle infrastruktuuridele võib piirata juhul, kui see on vajalik tundlike alade kaitseks või infrastruktuuride nõuetekohase ja ohutu kasutamise tagamiseks;

f) kulud teabematerjalideks ja -tegevusteks, mis levitavad üldist teavet metsa kohta, nt seminarid, suhtekorraldusüritused ja teadaanded trüki- ja elektroonilises ajakirjanduses. Toetatavad tegevused ja materjalid ei tohi sisaldada viiteid nimetatud toodetele või tootjatele ega reklaamida omamaiseid tooteid;

g) Looduskaitsealadena kasutatava või selliseks kasutamiseks ettenähtud metsamaa ostmise kulud. Kõnealune metsamaa peab olema täielikult ja alaliselt kindlustatud keskkonnakaitselisel eesmärgil seaduse- või lepingujärgsete kohustuste kaudu.

176) Komisjon tunnistab riigiabi, mis antakse põllumajandusliku või mittepõllumajandusliku maa metsastamiseks, põllumajanduslikul maal agrometsandussüsteemide rajamiseks, Natura 2000 toetuseks, metsakeskkonna toetuseks, metsapotentsiaali taastamiseks ja ennetusmeetmete kasutuselevõtuks, samuti vähetootlike investeeringute tegemiseks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile komisjoni määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklite 43–49 tingimustele ja ei ületa nendes sätestatud maksimummäära.

177) Komisjon lubab riigiabi lisakulude ja saamatajäänud tulu puhul, mis on tingitud keskkonnasõbraliku metsatehnoloogia kasutamisest, mis lähevad kaugemale asjaomastest kohustuslikest nõuetest, kui metsaomanikud võtavad vabatahtlikult kohustuse sellist tehnoloogiat kasutada ja kohustus vastab kõigile komisjoni määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 47 tingimustele. Abi, mis ületab määruse (EÜ) nr 1698/2005 lisas kindlaksmääratud summasid, tunnistatakse põhimõtteliselt asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks üksnes siis, kui see on antud tõendatud lisakulude või saamatajäänud tulu korral, võttes erandjuhtudel arvesse nõuetekohaselt põhjendatud konkreetseid asjaolusid selliste kohustuste täitmiseks, millega kaasneb selge ja oluline soodne mõju keskkonnale.

178) Komisjon tunnistab metsamaa ostmiseks antava riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui abi osatähtsus ei ületa [grupierandi määruse artiklis 4] sätestatud osatähtsust põllumajandusliku maa ostmiseks.

179) Komisjon tunnistab riigiabi, mis antakse metsaomanike ja -tööliste koolituseks ja kolmandate isikute osutatud nõustamiseks, sealhulgas nõustamine nii äriplaanide ja metsamajandamiskavade koostamiseks ning teostatavusuuringute läbiviimiseks kui ka võistlustel, näitustel ja laatadel osalemiseks, asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks, kui see vastab kõigile [tulevase erandimääruse artikli 15] tingimustele.

180) Komisjon lubab riigiabi metsaühistute asutamiseks, kui see vastab kõigile [tulevase erandimääruse artikli 9] tingimustele.

181) Komisjon lubab riigiabi uute tehnikate populariseerimiseks, nagu väiksemad katse- ja näidisprojektid, kui abi vastab käesolevate suuniste punktis 107 sätestatud tingimustele.

182) Käesoleva peatüki sätted ei piira muude riigiabi eeskirjade võimalikku kohaldamist kõigi sektorite või kaubandustööstus- ja metsandussektori suhtes.

VIII. MENETLUSKÜSIMUSED

VIII.A. Teatamine

183) Vastavalt alljärgnevatele punktidele tuleb komisjoni kõigist uutest abikavadest ja üksiktoetustest teatada enne nende jõustumist, nagu on ette nähtud asutamislepingu artikli 88 lõikega 3 ning määrusega (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 88 kohaldamiseks. ([59]) See ei kehti abi puhul, mis on hõlmatud mõne erandimäärusega, mis komisjon on vastu võtnud vastavalt nõukogu 7. mai 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 994/98, mis käsitleb Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes. ([60])

184) Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 89 ei ole vaja asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohast eraldi teatamist riigiabi puhul, mis on ette nähtud ühenduse toetust saava maaelu arengu meetmete lisafinantseerimiseks, tingimusel et komisjoni on sellest abist teavitatud ning ta on selle kooskõlas kõnealuse määrusega heaks kiitnud kui programmitöö osa, millele on kõnealuses määruses osutatud.

185) Et sellest erandist kasu saada, peavad asjakohased meetmed ise vastama kõigile riigiabi suhtes kehtestatud sisulistele tingimustele, eelkõige käesolevates suunistes sätestatud abikõlblike kulude ja abimäärade osas. Iga meetme jaoks antav täiendav riigitoetuse summa tuleb selgelt määratleda maaelu arengukavas kooskõlas maaelu arengu rakendusmääruse sätetega. Komisjoni heakskiit kavale hõlmab üksnes sel viisil määratletud meetmeid. Riigiabi, mida antakse muude kavaga hõlmatud või hõlmamata meetmete või meetmete puhul, mille suhtes kohaldatakse teistsuguseid tingimusi, kui kavas on kehtestatud, tuleb komisjoni kooskõlas artikli 88 lõikega 3 eraldi teavitada.

186) Lisaks hõlmab komisjoni heakskiit üksnes liikmesriigi poolt kehtestatud abisummasid.

187) Samu eeskirju kohaldatakse analoogselt maaelu arengukavade muudatuste suhtes.

([59]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1. Määrust on muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

([60]) EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1.

VIII.B. **Kavade kestus**

188) Põllumajandussektoris ajavahemikuks 2000–2006 kohaldatud riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste alusel on komisjon heaks kiitnud riigiabi teatisi piiramatu kestusega kavade kohta. See võib põhjustada läbipaistvuse puudumise, eriti siis, kui abimeedet ei kasutata mitme aasta jooksul. Samuti raskendab see komisjoni kohustust kõik olemasolevad kavad läbi vaadata.

189) Seepärast lubab komisjon tulevikus ainult piiratud kestusega kavasid. Kavade kestust, mis hõlmavad riigiabi meetmeid, mida saab kaasfinantseerida ka nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaselt, tuleks piirata vastavalt programmiperioodile 2007–2013. Muude abikavade kestus ei tohiks ületada seitset aastat.

VIII.C. **Aastaaruanded**

190) Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 88 kohaldamiseks, on ette nähtud, et liikmesriigid esitavad komisjonile aastaaruanded kõigi olemasolevate abikavade kohta, mille suhtes ei ole tingimusliku otsusega kehtestatud eraldi aruandekohustusi. Üksikasjad on sätestatud nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruses (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks. ([61])

191) Komisjonil on õigus nõuda iga juhtumi puhul eraldi lisateavet olemasolevate abikavade kohta, kui see on vajalik asutamislepingu artikli 88 lõikest 1 tulenevate kohustuste täitmise võimaldamiseks.

192) Kui aastaaruandeid ei esitata kooskõlas käesolevate suunistega, võib komisjon menetleda vastavalt määruse (EÜ) nr 659/1999 artiklile 18.

193) Võttes arvesse liikmesriikide poolt esitatud aastaaruandeid, võtab komisjon vajalikke meetmeid, et kindlustada põllumajandussektori riigiabialase teabe suurem läbipaistvus.

VIII.D. **Uute toetuste kohaldamine**

194) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid uue riigiabi suhtes, sealhulgas menetluses olevad teatised liikmesriikidelt, alates 1. jaanuarist 2007. Teatisi, mida käsitletakse 31. detsembril 2006, hinnatakse vastavalt ühenduse suunistele riigiabi kohta, mida kohaldati põllumajandussektoris ab ist teatamise kuupäeval. Välja arvatud punktis 195 osutatud meetmed, ei kohalda komisjon alates 1. jaanuarist 2007 järgmisi tekste:

a) ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandussektoris;

b) ühenduse suunised EÜ asutamislepingu I lisas loetletud ja teatavate I lisas loetlemata toodete reklaamimiseks antava riigiabi kohta; ([62])

c) ühenduse suunised, mis käsitlevad riigiabi andmist seoses TSE testide, surnud loomade ja tapamaja jäätmetega. ([63]) Kõnealuse tekst asendatakse parema reguleerimise nimel, sest nende suuniste sisulised eeskirjad on hõlmatud käesolevates suunistes. Enne käesolevate suuniste jõustumist määratud ebaseadusliku abi suhtes jätkab komisjon siiski punktis 43 ja kõnealuste suunistega kehtestatud sätete kohaldamist;

d) komisjoni teatis riigiabi kohta: subsideeritud lühiajalised laenud põllumajanduses (*credits de gestion*). ([64])

VIII.E. **Olemasolevad riigiabi meetmed vastavalt 2003. aasta ühinemisaktile**

195) Selleks et hinnata abikavasid ja üksiktoetusi, mida käsitatakse olemasoleva abina vastavalt 2003. aasta ühinemisakti ([65]) IV lisa 4. peatüki punktile 4, jäävad põllumajandussektoris antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised, mida kohaldatakse 31. detsembrini 2006, kehtima kuni 31. detsembrini 2007, ilma et see piiraks punkti 196 kohaldamist, tingimusel et selline abi vastab kõnealustele suunistele hiljemalt 30. aprilliks 2007.

VIII.F. **Ettepanekud asjakohaste meetmete kohta**

196) Kooskõlas asutamislepingu artikli 88 lõikega 1 teeb komisjon liikmesriikidele ettepaneku muuta olemasolevaid abikavasid hiljemalt 31. detsembriks 2007, nii et need vastaksid käesolevatele suunistele, välja arvatud olemasolevad investeeringuteks ettenähtud abikavad seoses põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega, mis tuleb kaotada hiljemalt 31. detsembriks 2008, ning põllumajandusettevõtete maaostuga seotud investeeringuteks ettenähtud abikavad, mida tuleb muuta hiljemalt 31. detsembriks 2009, et need vastaksid käesolevatele suunistele.

([61]) ELT L 140, 30.4.2004, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 1627/2006 (ELT L 302, 1.11.2006, lk 10).

([62]) EÜT C 252, 12.9.2001, lk 5.

([63]) EÜT C 324, 24.12.2002, lk 2.

([64]) Vt joonealust märkust 53.

([65]) ELT L 236, 23.9.2003, lk 797.

197) Liikmesriikidel palutakse hiljemalt 28. veebruariks 2007 kirjalikult kinnitada, et nad kiidavad heaks ettepanekud asjakohaste meetmete kohta.

198) Kui liikmesriik ei ole kõnealuseks kuupäevaks kirjalikku kinnitust esitanud, rakendab komisjon määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 19 lõiget 2 ning vajadusel algatab selles sättes osutatud menetluse.

VIII.G. **Aegumine**

199) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2013. Komisjon võib neid enne seda kuupäeva muuta olulistel konkurentsipoliitika kaalutlustel või põllumajandus- või inimeste ja loomade tervise poliitika kaalutlustel või selleks, et arvestada muude ühenduse poliitikate või rahvusvaheliste kohustustega.